BIATEC

Január 1993

odborný bankový časopis Ročník I Cena 6 Kčs

Vážení čitatelia,

tak ako otvárate prvý list nášho nového slovenského bankového časopisu, tak všetci spoločne stojíme na prahu nových dejín nášho národa, pri úsvite Slovenskej republiky.

1. január 1993 je dňom zrodu nového života Slovákov a všetkých občanov žijúcich na Slovensku. Zároveň je i zrodom najmladšej emisnej banky — Národnej banky Slovenska. Týmto dňom sa začínajú písať nové dejiny slovenského bankovníctva a pri ich tvorbe chce aktívne pôsobiť i náš bankový časopis BIATEC. Jeho vydavateľom je Národná banka Slovenska, slúžiť však chce celej bankovej a finančnej pospolitosti. Vychádzať bude mesačne vo farebnom prevedení na špičkovej polygrafickej úrovni. Počnúc januárovým číslom budeme pripravovať i anglickú mutáciu a aktuálne prílohy.

BIATEC poskytne priestor nielen informáciam spravodajského charakteru, ale príspevkami od fundovaných bankových odborníkov obohatí a rozšíri tok informácií z tejto oblasti, ako aj sfér príbuzných — z činnosti daňových a colných úradov, burzovníctva, informácie o možnostiach prílivu zahraničného kapitálu na Slovensko, prosperite či problémoch súkromných podnikateľov, zaujímavosti z numizmatiky a pod. Skrátka, BIATEC bude prinášať to, čo Vás zaujíma očami a perom redaktorov i Vás samých. Privítame preto Vaše príspevky, ktorými sa budete podieľať na tvorbe nášho časopisu. Jeho prvé číslo držíte práve v rukách. Je slávnostné svojím obsahom, ktorým Vám chceme napovedať tematické zameranie budúcich čísel BIATECA.

Bude nás tešiť, keď časopis BIATEC zaradíte do mozaiky svojich zdrojov informácií a poznatkov a zachováte mu svoju priazeň.

Ďakujeme Vám, vážení čitatelia, za spoluprácu v období uplynulom a tešíme sa na stretnutie s Vami na stránkach nášho spoločného časopisu. Zaželajme si preto úspešný rok 1993 pri napĺňaní Vašich i našich zámerov.

redakcia

Dozrel čas pre BIATEC

Ing. Marián Tkáč, CSc., Národná banka Slovenska

Bola v živote nášho národa – občanov Slovenska významnejšia udalosť, ako je vznik vlastného demokratického štátneho útvaru? Zároveň však: ktorá generácia mala významnejšiu, ale i zodpovednejšiu úlohu, ako naša? Všetko slávne bolo už akoby nenávratne preč.

Bank of England má v roku 1993 299 rokov, naša – Národná banka Slovenska – len niekoľko dní. Máme však rovnaké úlohy (podobné ako nezávislé centrálne banky suverénnych štátov): dbať o stabilitu meny, o jej kvalitu a zdravie. Naša banka sa ešte len rodí a už sa musí správať ako profesionálne zdarná inštitúcia, ovládajúca majstrovstvo silnej meny, záruky istôt podnikateľov, občanov, ekonomiky štátu, jeho budúcej prosperity.

Čo všetko čaká Slovensko, jeho emisnú banku a vôbec bankovú sústavu! Je to práca pre všetkých, čo o ňu stoja a chcú pracovať pre Slovenskú republiku. Táto práca bez značnej miery entuziazmu vlastne ani nemôže byť úspešná.

Rok 1993 – a v tom sa zhodnú skoro všetci – bude ťažký. Bude to však zároveň rok veľkých možností a skúšok. A očakávaní. Ak Národná banka Slovenska bude dobre fungovať a hodnota slovenskej koruny výraznejšie neklesne – na konci roka budeme môcť byť spokojní. Vytvoríme totiž predpoklady pre budúci rast slovenského hospodárstva.

Základným cieľom menovej politiky Národnej banky Slovenska v najbližšom období nemôže byť nič iné, ako je udržanie dosiahnutého stupňa konvertibility a nepripustenie vyššej inflácie. Silná koruna je základom silného hospodárstva. Pravdaže, platí to i naopak: úspešné obchody, silná ekonomika sú základom kvalitnej meny.

V roku 1993 pravdepodobne príde deň, keď česko-slovenskú korunu nahradí mena česká a mena slovenská – slovenská koruna. Bude to zrejme výsledok dohovoru medzi našou a českou centrálnou bankou. Slovenská koruna bude pekná a v značnej miere bude záležať aj na bankovej sústave, či bude aj hodnotná. Isteže, nielen emisná banka, ale aj hospodárska politika vlády, meno Slovenska vo svete a správanie sa občanov nového štátu, poznačia jej hodnotu. Úloha emisnej banky však bude nezastupiteľná. Rozhodujúcu časť menovej bázy bude ovplyvňovať práve ona.

Biatec sa stal naším symbolom. Konečne preňho dozrel čas. Tento najskôr dávnoveký vládca na území Slovenska – čakal na svoje vzkriesenie. Má znaky, ktoré by mali symbolizovať i našu prácu: rozhodnosť, pružnosť, sila, rýchlosť, priateľstvo, prosperita. Minca biatec je najstaršou mincou razenou v strednej Európe, a to už v 1. storočí pred Kristom. V Bratislave ju našli na mieste, kde bude sídliť Národná banka Slovenska.

Cesta k slovenskej štátnosti nebola ľahká. Aj keď od novembra 1989 uplynuli len tri roky, koľkožeto rokov uplynulo od čias veľkomoravských hrivien, vzniku kremnickej mincovne, od založenia sobotišského spolku gazdovského, od pôsobenia guvernéra Karvaša, ministra Pružinského a ich hospodárskeho zázraku pod Tatrami. Slovenská koruna sa už raz rovnala švajčiarskemu franku...

Nech časopis Biatec – ktorý sa práve rodí – pretrvá našu generáciu. Bude to znak, že sme úspešne nadviazali na dávnoveké i novšie tradície slovenských mincovní a bankárov, i na skúsenosti moderných emisných bánk Európy a sveta, kam Slovensko práve vstúpilo.

Šťastnú cestu, Slovensko!

Vláda vytvorila pre veľkú bankovú hru jasné pravidlá, minister financií Július Tóth sa pýta

Bude medzi bankármi dosť talentov?

Dá sa povedať, tak ako začína nový bankový časopis, začína určitým spôsobom aj samostatná slovenská ekonomika. Po krátkej oslave nového roku zostáva nielen rezortu ministerstva financií, ale aj celej vláde obrovské množstvo úloh, ktoré sme rozpracovali už v minulom polroku.

Hlavným cieľom menovej a finančnej politiky ako rozhodujúcich subsystémov hospodárskej politiky vlády bude roku v 1993 vytvárať priaznivé podmienky pre pokračovanie ekonomickej reformy. Pritom treba zabezpečiť menovú rovnováhu, stabilitu kúpnej sily meny, udržanie jej vnútornej konvertibility a zároveň rovnovážne rozpočtové hospodárstvo. Keď si uvedomíme, že slovenská ekonomika prežíva postsocialistický útlm, potom je zrejmé, že to vôbec nie je jednoduchá úloha.

Ekonomický vývoj Slovenska bude v tomto roku určovaný viacerými navzájom sa prelínajúcimi faktormi: Mierou a intenzitou dezintegračných ekonomických procesov súvisiacou s delením bývalej česko-slovenskej ekonomiky na dve samostatné. Pokračovaním ekonomickej reformy v nových podmienkach (vznik a rozvoj samostatnej ekonomiky v podmienkach colnej únie, nová daňová sústava, poistné fondy, cenová deregulácia, mzdová liberalizácia...). Priame zapojenie ekonomiky Slovenska do medzinárodných hospodárskych a finančných vzťahov.

V súlade najmä s posledným spomínaným bodom sa musí hospodárska politika vlády držať nastúpeného trendu. Jednoducho povedané, ak si chceme udržať dôveru a image seriózności v zahraničí, nič iné, ako radikálne reformy nám nezostáva. Tretie cesty vedú do slepej uličky skrútenej do inflačnej špirály, chaosu podobnému tomu, čo sa deje na východ od nás. Slovenská ekonomika má príveľa predpokladov na oživenie, aby sme mohli pripustiť niečo podobné.

V minulom roku sa zaznamenali určité priaznivé tendencie, ako je udržanie kurzu koruny, pokračovanie predstihu vývozu pred dovozom, či zmiernenie tvrdosti reštrikcie najmä v oblastiach miezd. Vcelku však k predpokladanému oživeniu hospodárstva nedošlo. Možno to pripísať na vrub riešeniu štátoprávneho usporiadania, ktoré značne odpútaval od ekonomických problémov. Takisto to môžeme označiť za objektívny jav, ktorý je vlastný všetkým postkomunistickým krajinám. Pozitívum je v tom, že základné ukazovatele ekonomickej úrovne sú priaznivejšie ako v ostatných post-krajinách, ktoré sa pripravujú na vstup do ES. Napríklad na rozdiel od Poľska a Maďarska patríme k štátom s nízkou hrubou zadlženosťou – v minulom roku to bolo za celú ČSFR 9,8 milióna dolárov. Podľa prognóz by zahraničná zadlženosť Slovenska nemala v tomto roku presiahnuť viac ako 5 – 6 mld korún.

Menové a finančné opatrenia budú harmonizované tak, aby aj pri dočasne znížených možnostiach (nedostatku zdrojov) aktívne ovplyvnili proces oživenia ekonomiky a súčasne tak urýchlili jej oživenie.

Dôležitú úlohu v tom musia zohrať aj banky svojou úverovou politikou, budovaním inšfraktúry a úrovňou služieb. Rozvoj bankovej sféry je nevyhnutný pre prílev zahraničného kapitálu i pre rýchlejší obeh peňazí. Dôsledky oboch faktorov ani nemusím vysvetľovať. Vládu v tomto smere čaká stabilizovanie a rozbeh Národnej banky Slovenska, Konsolidačnej banky a podpora ešte jednej takejto inštitúcie finančne aspoň natoľko silnej ako VÚB.

Pre vstup zahraničného kapitálu najmä bankového sektoru sme pripravili nadštandardne výhodné podmienky. Pri prinose základného kapitálu do podniku nad 1 mld zahraničnej meny vyjadrenej v DM majú investori ročné daňové prázdniny a v nasledujúcich dvoch – troch rokoch ďalšie úľavy.

Hra je teda rozohraná, podmienky sú vcelku jasné a ja len verím, že medzi našimi bankármi sa nájde dostatok talentovaných hráčov, ktorí sa stanú hviezdami na finančníckom nebi.

VÚB na prahu roka 1993

Ing. Jozef Mudrík, Všeobecná úverová banka

Prekročili sme prah roku 1993. Roku, do ktorého vstupujeme s novými nádejami. Roku, v ktorom Slovensko nastúpilo cestu vlastnej zodpovednosti za svoj ďalší vývin. Mobilizujeme všetky sily pre to, aby bol pozitívny.

Východisková situácia v slovenskej ekonomike je zložitá. Prišli sme o východné trhy, nie je ukončený proces transformácie ekonomiky, podniky musia výrazne reštrukturalizovať výrobu, aby zodpovedala zmeneným požiadavkám. Na to treba peniaze a čas. Napriek pokračujúcej reforme sa podnikovej sfére akosi nedostáva ani jedno ani druhé, aj keď sú prvé príznaky zastavovania stagnácie.

Tento stav bezprostredne ovplyvňuje postavenie bankovej sústavy na Slovensku. Týka sa to predovšetkým **Všeobecnej úverovej banky, a. s.**, ktorá ako najväčšia slovenská banka a súčasne hlavný dedič bývalej Štátnej banky československej bola desaťročia úzko spätá s podnikovou sférou a slúžila jej potrebám.

Uvedomujúc si túto skutočnosť, sústreďovala sa naša prvoradá pozornosť počas celého uplynulého roka na posilňovanie kapitálovej vybavenosti našej banky v súlade s novými pravidlami ŠBČS o kapitálovej primeranosti bánk, ako aj so zásadami úverovej angažovanosti vo vzťahu ku klientele. Výsledkom bolo zvýšenie objemu vlastných zdrojov oproti roku 1991 o viac ako jednu tretinu. Zároveň sme pokračovali vo vytváraní rezervy na odpis nenávratných úverov, ktorej výška v priebehu roka vzrástla 2,5-krát.

Ako je známe, štruktúra zdrojov našej banky ako výsledok minulého vývoja nezodpovedá budúcim potrebám. Vyznačuje sa najmä vysokým podielom vkladov Slovenskej štátnej sporiteľne, ktoré zaznamenávajú trvalý pokles, čo je dôsledkom rozvíjania vlastných podnikateľských aktivít tohto peňažného ústavu. Preto naše úsilie v minulom roku smerovalo k nahradeniu úbytku týchto zdrojov zdrojmi primárnymi. Popri rozširovaní doterajších foriem zberu vkladov od obyvateľstva i podnikateľskej sféry sme zaviedli aj nové formy. Medzi ne patrí najmä II. emisia vkladových certifikátov a prijímanie vkladov na osobné účty. Pri príležitosti Svetového dňa sporenia sme usporiadali tzv. Dni sporenia vo VÚB, a. s., kde sme rôznymi akciami a osobitnými odmenami zvýhodnili vkladateľov z radov obyvateľstva.

V snahe vyjsť čo najviac v ústrety našim zákazníkom sme rozšírili poskytované služby. Pre tých klientov, ktorí majú u nás otvorený osobný účet, sme uviedli do prevádzky prvé bankomaty. Ďalej sme zaviedli sústredené inkaso platieb obyvateľstva. Úplne novou službou je programová kontrola prípustnosti inkasného spôsobu platenia na účtoch našich klientov, spočívajúca v tom, že sa úhrada inkasa môže na ťarchu nášho klienta uskutočniť len z toho účtu, ktorý sám označí. Chceme tým zamedziť neoprávneným inkasám, ktorých počet nám v poslednom období značne narastal.

Výrazne sme zvýšili aktivitu v zahranično-menovej oblasti. Objem devízových vkladov vzrástol v priebehu uplynulého roka o 60 %. Úmerne tomu sa zvýšili vklady našej banky na nostro účtoch v zahraničí. Pripravili sme zavedenie agendy loro účtov aj pre zahraničné banky, čím sme vytvorili predpoklady na zväčšenie manévrovacej schopnosti s aktívami a pasívami v rámci devízovej pozície a zoperatívnenie služieb tuzemským a zahraničným klientom pri uskutočňovaní platobného styku so zahraničím. Jeho obrat sa počas roka zdvojnásobil. Pokračovali sme v zapájaní ďalších pobočiek do realizácie platobného styku formou nedokumentárnych úhrad, čo umožnilo okrem iného zosúladiť korunové a voľnomenové zúčtovanie v rovnaký deň. Tým sme skrátili dobu úhrad zo zahraničia na maximálne päť dní, k čomu významne prispelo zapojenie našej banky do medzinárodnej sústavy SWIFT.

Ďalší krok dopredu vo vzťahu k zahraničiu sme urobili zavedením telekomunikačného systému REUTERS, ktorý umožňuje nepretržitý tok on line informácií o vývoji na zahraničných finančných trhoch a aktívne obchodovať s ktoroukoľvek bankou na svete s prideleným REUTER kódom. Pozitívne treba hodnotiť aj intenzívne prípravu Všeobecnej úverovej banky, a. s., na využívanie vlastných úverových liniek so zahraničnými bankami. Sú reálne možnosti na využitie viacerých úverových dohôd na základe akceptovania našej banky zo strany poisťovacích spoločností európskych krajín.

Trvalé rozširovanie poskytovaných služieb sa odrazilo aj na raste našej klientely. Počet klientov sa nám v priebehu uplynulého roka zvýšil o polovicu a rovnako sa zvýšil počet vedených účtov. V snahe čo najviac priblížiť naše služby ku klientele sme rozšírili našu odbytovú základňu, takže v súčasnosti poskytujeme tieto služby prakticky

vo všetkých mestách a mestečkách. Popri 40 pobočkách máme už vyše 120 nových expozitúr.

V roku 1992 sme začali s novou profiláciou našej banky. Zásadná zmena nastala jej transformáciou zo štátneho peňažného ústavu na akciovú spoločnosť. Bol to prvý krok na ceste k privatizácii banky. Podľa privatizačného projektu je 45 % akcií vo vlastníctve Fondu národného majetku a 52 % bolo vyčlenených na kupónovú privatizáciu. Držitelia investičných kupónov sa tak stanú hlavným akcionárom, ktorý bude činnosť VÚB, a. s., v budúcnosti ovplyvňovať.

Očakávaný prudký rozvoj bankovníctva, nové vlastnícke vzťahy v našej banke a vstup slovenskej ekonomiky do preň úplne nového obdobia, to sú hlavné determinujúce faktory našej činnosti v roku 1993. Ako rozhodujúca komerčná banka máme záujem o podporu rozvoja samostatnej Slovenskej republiky. Za dôležitý aspekt pri zabezpečovaní tohto cieľa považujem doriešenie legislatívnych otázok. V tomto smere chceme úzko spolupracovať najmä s centrálnou bankou, ale aj s ministerstvom financií (prípadne inými rezortami), ako aj s ostatnými komerčnými bankami pri zabezpečovaní rozhodujúcich cieľov nového štátneho útvaru. Pritom si však musíme zachovať charakter nezávislej banky. To bude plne vychádzať z nových vlastníckych vzťahov, keď uvedené ciele musíme dosahovať aj v súlade s požiadavkami našich akcionárov.

Aj v tomto roku chceme rozširovať svoje služby pre stále rastúcu klientelu. V najbližšom čase začne svoju činnosť naša leasingová spoločnosť, ktorá bude vykonávať leasingové obchody v tuzemsku i v zahraničí. Vytvárame tiež faktoringovú spoločnosť. Pripravujeme založenie stavebnej sporiteľne, čím chceme prispieť k riešeniu bytových problémov. V záujme vytvorenia celkového zabezpečovacieho systému pre cenné papiere zriaďujeme centrálny depot VÚB, a. s., ktorý umožní komplexnú úschovu a správu cenných papierov pre našu klientelu aj pre vlastné potreby banky. Rozvoj nových služieb, ich operatívnosť, kvalita a ucelenosť ovplyvní aj naše postavenie na finančnom trhu a prejaví sa aj v zmene štruktúry našej klientely.

Nová situácia, v ktorej sa Slovensko od začiatku roka nachádza, prináša nové nároky na našu činnosť. Jej vývoj ovplyvní viacero neznámych veličín. Jednou z nich bude rozsah a miera uplatnenia zákona o bankrote, ktorého plná účinnosť je nateraz odložená. Napätosť v oblasti ponuky a dopytu v úverovej oblasti, ktorá bola taká charakteristická pre uplynulý rok, bude zrejme pretrvávať. Očakávame, že sa zmierni prísunom niektorých zdrojov z bánk v ČR, kde boli uložené všetky „federálne zdroje" doteraz. V každom prípade však chceme ďalej posilňovať zdroje našej banky, zlepšovať bonitu jej aktív, a tak vytvárať podmienky na upevňovanie dôvery v našu banku tak u našich partnerov, ako aj u našich akcionárov.

Expozitúra VÚB vo Veľkom Krtíši

P E N I A Z E: Faites vox jeux

Ing. Vladimír Valach

„Peniaze nemajú oči, ale vidia, nemajú uši, ale počujú, nemajú nohy, ale bežia" — hovorí jedno arabské porekadlo. Aké jednoduché a pritom hlboké vyjadrenie starej ľudovej múdrosti o postavení a význame peňazí v spoločnosti.

Ani my — bankári pri vstupe do nového roka, pri zrode nového štátu a pri štarte nového bankového časopisu na Slovensku nemôžeme začať ináč, ako od peňazí.

Je toho nemálo, čo nás čaká v tejto oblasti... Zdôraznime predovšetkým naše rozhodujúce úlohy, ktoré sú spojené s ekonomickou reformou a transformáciou celej spoločnosti. K nim sa pridružujú naprosto nové úlohy v menovej oblasti vyplývajúce zo vzniku nového štátu. Daná realita teda predurčuje štyri základné skupiny úloh:

— monetarizácia ekonomiky
— bankarizácia
— renesancia bankového povolania
— menová politika v nových podmienkach.

Monetarizácia neznamená nadvládu monetaristov a monetarizmu ako konkrétneho prúdu ekonomickej teórie a doktríny. Monetarizácia ekonomiky znamená jednoducho obnovu postavenia, významu a funkcie peňazí v ekonomike vo všetkých jej dimenziách, v protiklade so systémom, kedy prevládali hmotné stránky reprodukčného procesu a peniaze slúžili iba alebo predovšetkým na evidenčné a štatistické zachytenie hmotných procesov. Ide o prekrvenie celého ekonomického organizmu tepnami a cievami finančných a bankových inštitúcií. Monetarizácia obrazne povedané znamená, že prúdy a pohyb tovarov nie sú brzdené, ale naopak, uľahčované a urýchľované tokmi peňazí a kapitálu.

Bankarizácia je pre nás novým, no vo vyspelom svete už obvyklý „terminus technicus" pre vyjadrenie stupňa pokrytia ekonomiky bankovými službami. Pri štarte do bankovej reformy pred troma rokmi sme žiaľ museli konštatovať, že stupeň bankarizácie je v ČSFR veľmi nízky, keď na 1000 obyvateľov pripadlo začiatkom roka 1990 iba 1,6 bankárov, zatiaľ čo v Nemecku 9,6 a vo Francúzsku 8,8. Počet pracovníkov v bankovníctve v SR sa odvtedy zdvojnásobil, ale na ukončenie procesu hlbokých zmien v bankovníctve si musíme ešte nejaký ten mesiac vyčkať. Pravda, nielen vyčkať. Dosiaľ iba „v plienkach" sú také bankové produkty, ktoré nadväzujú na investičné bankovníctvo, na finančný trh, nedostatočné a nepružné sú aj služby vo vonkajších ekonomických vzťahoch a v celom rade ďalších oblastí.

S tým všetkým ako príčina ale aj ako následok súvisí aj potreba **renesancie** bankového povolania v spoločnosti. V jednej veľkej novinárskej ankete uskutočnenej ešte v sedemdesiatych rokoch na tému, čo je základnou vlastnosťou bankára, zvíťazila odpoveď, že je to „schopnosť získať dôveru a vedieť si ju aj udržať". V celej našej spoločnosti a v celej ekonomike musia zohrať ďaleko väčšiu úlohu také kategórie ako je goodwil, renomé, dobré meno. Bankári zohrávajú vo vyspelých ekonomikách úlohu akéhosi lekára, od ktorého sa očakáva, že vie urobiť diagnózu finančného a podnikateľského zdravia svojho klienta a vie zároveň aj „predpísať" príslušnú terapiu.

Pravda, ani bankár nie je „kúzelník", nemôže „prekročiť svoj tieň" a nemá v rukách „čarovný prútik", s ktorým by ihneď mohol odstrániť všetky neduhy zdedené i novo obnažené v transformačnom procese. Preto nemôžeme podliehať ilúziám a veriť falošným prorokom. Do nového obdobia vstupujeme s hlbokými nerovnováhami na úrovni makro i mikro. Ako bankári sa dennodenne konfrontujeme so značnými poruchami v pohybe peňazí. Stačí si pripomenúť platobnú neschopnosť v ekonomike v rozsahu niekoľko desiatok miliárd korún, úvery s ohrozenou návratnosťou, kde rozhodovacie procesy v minulosti o ich poskytovaní viac podliehali deformovaným politicko-ekonomickým princípom, ako prísnym kritériám analýzy cash flow. K tomu pripomeňme potreby a naliehavosť reštrukturácie existujúcich podnikov a potrebu podporiť novovznikajúcich malých a stredných podnikateľov, atď.

A na stôl budú s plnou naliehavosťou nastolované aj nové úlohy v nových podmienkach samostatného štátu. Veď mena nie je nič izolovaného, podlieha veľmi citlivo ekonomickým, politickým i psychologickým vplyvom tak, ako to dokumentujú pohyby mien aj v stabilizovaných ekonomikách, ako je to pri americkom dolári, nemeckej marke, či anglickej libre. Nerovnováhy, globálne problémy, riziká, havárie i šoky sú a budú ešte viac všadeprítomným prvkom hospodárskej reality národných ekonomík, jednotlivých regiónov i celého svetového hospodárstva.

Konfrontácia so svetom, sondy do minulosti a pohľady do budúcnosti nie sú vždy jednoduché a bezbolestné, ale sú nevyhnutné a naliehavé. Vzhľadom na skúsenosti najvyspelejších krajín je treba zdôrazniť, že pri prekonávaní nerovnováh, nových a sťažených podmienok doma i v zahraničí nepomôže ani panika, ani apatie, ani „búchanie päsťou na stôl", ale — a to predovšetkým — tvrdá húževnatá práca, cieľavedomá systematická a dôrazná príprava na budúcnosť.

Významný fínsky myslitel', ako predstaviteľ tiež malého národa svojho času povedal: „Vieme, že sme malý národ, ale vieme aj to, že veľkosť národa sa rovná priemernej veľkosti jej občanov" (Frans Eemil Sillanpää). Na pozdvihnutie veľkosti národa, na renesanciu kvalitnej práce a tým aj stabilitu našej meny máme značné predpoklady. Svojím podielom môžeme prispieť aj my, bankári. Využime na to aj náš nový bankový časopis! Zaželajme mu na jeho novej ceste veľa, veľa úspechov!

Nová emisná banka – emisia nových peňazí

Ing. Rudolf Špalek, Národná banka Slovenska

Schválením zákona o Národnej banke Slovenska, ktorá má v jeho zmysle poziciu i funkciu emisnej banky štátu, sa vytvorili i legislatívne predpoklady na emisiu slovenských peňazí.

Tlač bankoviek a razba mincí je vlastne vyvrcholením celého procesu ich tvorby. Z hľadiska bankových odborníkov je oveľa náročnejšia príprava výroby týchto dvoch druhov peňazí (bankoviek a mincí).

V zmysle Zákona č. 22/1992 o ŠBČS túto činnosť mal vo svojej funkčnej náplni odbor peňažný federálneho ústredia ŠBČS. Pracovníci republikových ústredí sa na tejto činnosti nezúčastňovali a tak ani nemali možnosť získať teoretické a praktické skúsenosti. V prípade českej časti ŠBČS to nespôsobilo žiadne problémy, nakoľko výrobu českých peňazí pripravovalo a zadávalo federálne ústredie v Prahe.

Iná situácia bola u nás na Slovensku. Doslova hŕstka pracovníkov prevádzkového úseku republikového ústredia sa iniciatívne pustila do získavania informácií z odbornej literatúry. Konzultovali s odborníkmi z teórie i praxe o výrobe bankoviek a mincí. Týmto ľuďom sa podarilo to, v čo i oni niekedy prestali dúfať! Pripravili technickú špecifikáciu bankoviek a mincí, ktorá podľa členov Medzinárodného menového fondu zodpovedá vysokému európskemu štandardu.

Kým však tieto materiály uzreli svetlo sveta, bolo treba rozhodnúť, ako bankovky a mince slovenskej republiky budú vyzerať, aké ochranné prvky budú obsahovať a ktorým firmám bude zverená ich výroba.

Na začiatku celej prípravy výroby sme zvažovali možnosti rozmerov bankoviek a rozmerov váhy a kovu (zliatiny) mincí. Jednoduchšia situácia bola pri minciach, nakoľko na Slovensku máme veľmi kvalitnú mincovňu v Kremnici. V spolupráci s jej odborníkmi sa nám podarilo vytvoriť taký rad mincí, ktorý by mal zodpovedať nárokom na razbu a zohľadňovať i požiadavky obyvateľstva, najmä pokiaľ ide o rozpoznávaciu schopnosť jednotlivých nominálov, ich rozmery i váhu. Samozrejme, nebolo zanedbateľné i kritérium ceny výroby.

Návrh radu mincí SR

Nominál	10	5	2	1	0,50	0,20	0,10
Priemer (mm)	26,5	25	21,5	21	22	19,5	17
Hrúbka platničky (mm)	1,4	1,4	1,4	1,4	1,2	1,2	1,2
Hmotnosť (g)	6,6	5,4	4,4	3,85	1,20	0,95	0,72
Kov (zliatina)	CuAlNi 2	NBS	NBS	ABS	AlMg 2	AlMg 4	AlMg 2
Hrana	vlis	ryhov.	vlis	ryhov.	hladká	ryhov.	hladká
Farba	žltohn.	biela	biela	žltá	biela	biela	biela

Pri rozhodovaní o rozmeroch bankoviek sme vychádzali z ich tradície na Slovensku, ako i maximálneho využitia rozmerov archu bankovkového papiera. A tak 20 korún slovenských (Ks) bude mať rozmery 65 × 128 mm, 50 Ks 68 × 134 mm, 100 Ks 71 × 140 mm, 500 Ks 77 × 152 mm, 1000 Ks 80 × 158 mm, 5000 Ks 86 × 170 mm.

Náročnejšie bolo navrhnúť námety, čo má byť na bankovkách a minciach zobrazené. Naše variantné návrhy obsahovali námety zo slovenskej flóry a fauny, slovenských miest, hradov a zámkov, slovenské osobnosti z oblasti vedy, techniky, literatúry a kultúry až po slovenských buditeľov a politikov.

Našimi najvyššími vládnymi predstaviteľmi boli schválené tieto námety na bankovky a mince:

Bankovky	Averz	Reverz
20 Ks	Pribina	Nitra
50 Ks	Cyril a Metod	Slovanské písomníctvo
100 Ks	Madona z diela Majstra Pavla	Levoča
500 Ks	Ľudovít Štúr	Bratislava
1000 Ks	Andrej Hlinka	Ružomberok
5000 Ks	M.R.Štefánik	Bradlo

Mince	Averz	Reverz
10 halierov	štátny znak	Zvonica s osemhrannou strechou zo Zemplína
20 halierov	- " -	Kriváň
50 halierov	- " -	Devín
1 Ks	- " -	Kremnická madona
2 Ks	- " -	Venuša z Nitrianskeho Hrádku
5 Ks	- " -	Biatec
10 Ks	- " -	Veľkomoravský kríž

Po týchto rozhodnutiach bolo treba

Detail z návrhu novej 500 Ks.

navrhnúť firmy na tlač bankoviek a výrobu mincí. Vzhľadom na vysokú kvalitu výroby a schopnosť vyrobiť mince v dostatočnom množstve a v stanovených termínoch, sme zverili výrobu mincí na mincovňu v Kremnici.

Zložitejšia situácia bola pri **výbere tlačiarne bankoviek.** O uzavretie kontraktu mala záujem necelá desiatka tlačiarní z celého sveta. Niektoré z nich neboli schopné zabezpečiť pri tlači bankoviek proti falšovaniu všetky tie ochranné prvky, ktoré sme požadovali. Pri výberaní firiem, ktoré zodpovedali našim kritériám, bolo rozhodujúce cenové hľadisko a schopnosť dodržania termínov dodávky.

Po dôkladnej analýze ponúk a možností výroby jednotlivých firiem sme navrhli a neskôr sa i schválili dve renomované svetové tlačiarne a to jedna európska a jedna zámorská.

Podpísaním kontraktov s vybranými firmami a s vybranými umelcami na zobrazenie námetov, prakticky skončila náročná fáza prípravy výroby slovenských peňazí.

Proces výroby však tiež nebude prebiehať mimo nás. Koordináciu vzťahu tlačiareň (mincovňa) - umelec - dizajnér - rytec, budeme musieť koordinovať my a aj rozhodnúť, či vyrobená vzorka tej-ktorej bankovky či mince je vhodná na definitívnu výrobu.

Zostáva nám veriť, že po dlhej dobe prvé slovenské bankovky a mince, ktoré budú Národnou bankou Slovenska emitované v priebehu roka 1993, prijmú obyvatelia tejto republiky kladne, ohodnotia ich výtvarné stvárnenie, parametre i ochranné prvky na rozoznávanie pravých od falošných a že budú obľúbené.

Vzdelávaním za rozvoj bankovníctva

Ing. Dušan Garay, CSc., Inštitút bankového vzdelávania

Ani najoptimálnejšie varianty v riešení ekonomických systémov sa nezaobídu bez podstatného – ľudského činiteľa, človeka primerane pripraveného na požiadavky doby, na zvládnutie neočakávaných úloh v neustále sa meniacich podmienkach ich realizácie. Skutočnosť, že investície do ľudí patria k investíciám najrentabilnejším, ktorých návratnosť pri správnom zaradení pracovného pôsobenia je dnes už vo vyspelých svetových ekonomikách samozrejmosťou.

Výdavky na prípravu odborníkov, riadiacich pracovníkov – manažérov a vôbec na prípravu ľudského činiteľa sa považujú za rovnako dôležité ako investícia do vedy a techniky. V našom prípade je intenzita vplyvu všeobecne pôsobiacich faktorov hospodárskeho života znásobená zložitosťou a náročnosťou prechodu k trhovej ekonomike a snahou o hospodársku a politickú integráciu v rámci európskeho spoločenstva. V tomto smere nepochybne najvýznamnejšou časťou maastrichtských dohôd je prijatie záväzného harmonogramu na vytvorenie finančnej únie, podľa ktorého by členské krajiny ES mali najneskôr do 1. 1. 1999 zaviesť spoločnú menu. Proces smerujúci k jednotnej Európe je nezvratný. Táto skutočnosť je naliehavou výzvou pre všetky oblasti nášho života. Nazdávam sa, že jedno z kľúčových miest v tomto procese zaujíma bankový a finančný sektor.

Najnáročnejšie kritériá moderného vzdelávacieho zariadenia európskej úrovne spĺňa práve **Inštitút bankového vzdelávania v Bratislave.** Jeho cieľom je sprístupniť bankovým odborníkom poznatky a skúsenosti z vyspelých svetových ekonomík. Program činnosti Inštitútu bankového vzdelávania vychádza zásadne z princípu zohľadňovania potrieb bankovníctva a orientovania zahraničnej spolupráce a pomoci na optimálne plnenie týchto úloh.

V roku 1993 Inštitút bankového vzdelávania ako organizačná súčasť Národnej banky Slovenska bude pokračovať v rozmanitých vzdelávacích akciách, ktorých ťažisko bude spočívať hlavne v krátkodobých špecializovaných kurzoch s praktickým zameraním. Špičkové vzdelávacie podujatia uvedeného typu sa budú zabezpečovať s pomocou Ministerstva financií USA a v spolupráci so špičkovou vzdelávacou a poradenskou firmou KPMG Peat Marwick. Z viacerých pripravných krátkodobých kurzov uvediem napr.:

– Automatizovanie bankových operácií, Úverová analýza, Bankrot, Pranie špinavých peňazí atď.

Významným špičkovým podujatím bude špecializované manažérske štúdium – Executive management development programm, ktoré pripravujeme s podporou britského Know-how fondu v spolupráci so špičkovou britskou poradenskou firmou DC Gardner. Inštitút bankového vzdelávania pripravuje ešte i rad ďalších vzdelávacích akcií, či už so zahraničnou spoluprácou alebo samostatne. O ich zameraní Vás budeme informovať v priebehu roka.

Dôležité miesto v aktivitách Inštitútu bankového vzdelávania v Bratislave v tomto roku bude mať príprava a realizácia vzdelávacích podujatí pre pracovníkov Národnej banky Slovenska. V spolupráci s britským Know-how fondom a Bank of England budeme realizovať niekoľko podujatí na vysokej úrovni pre pracovníkov centrálneho bankovníctva.

V tomto smere sa javí tiež ako veľmi sľubná už tradičná spolupráca s Bundesbankou, konkrétne s Landeszentralbank in Nordhein – Westfalen. Význam uvedenej krajinskej centrály Bundesbanky spočíva aj v jej úzkych väzbách na Akadémiu Bundesbanky v Hachenburgu, ktorá predstavuje špičku v príprave odborníkov pre centrálne bankovníctvo. Významnou súčasťou programu v činnosti inštitútu budú vstupné adaptačné kurzy – Bankovníctvo, ktoré sú určené novým pracovníkom bánk, ktorí neprešli predchádzajúcou bankovou praxou. V prípade záujmu je inštitút pripravený rea-

lizovať naďalej rekvalifikačné kurzy v odbore bankovníctvo, pričom sa využijú skúsenosti z úvodného republikového rekvalifikačného kurzu tohto typu.

Popri rozhodujúcej vzdelávacej činnosti bude inštitút v spolupráci so zahraničnými partnermi budovať vlastné informačné pracovisko, vrátane odbornej knižnice s využitím pre širokú bankovú verejnosť.

Ochotní sme prirodzene pôsobiť aj metodicky a poradensky pri budovaní vnútrobankových vzdelávacích systémov jednotlivých bánk, ako dôležitej súčasti bankového personálneho managementu.

Inštitút bankového vzdelávania chce naďalej, tak ako dosiaľ, rozvíjať svoju činnosť v úzkej spolupráci s príslušnými odbornými útvarmi všetkých bánk. Len pravidelný úzky kontakt vytvorí podmienky na zabezpečenie vzdelávacích podujatí, ktoré bankovníctvo skutočne potrebuje a budú prínosom pre jeho rozvoj.

Pripravované aktivity a pôsobenie Inštitútu bankového vzdelávania v Bratislave sú súčasťou konkrétnej pomoci Národnej banke Slovenska, rozvoju bankového sektoru Slovenskej republiky.

Predstavujeme jednu z najväčších slovenských bánk

Ing. Jozef Tkáč, Investičná a rozvojová banka

Súčasťou privatizácie štátneho peňažného ústavu „Investičná banka Praha" bolo aj jeho rozdelenie na dva samostatné právne subjekty. Tak 27. 2. 1992 vznikla Investičná a rozvojová banka, a.s., Bratislava (IRB) patriaca hneď od svojho vzniku medzi najväčšie univerzálne peňažné ústavy s už fungujúcimi základnými bankovými činnosťami a sieťou pobočiek, resp. expozitúr.

Na čele banky je 7-členné predstavenstvo a 9-členná dozorná rada, ktoré sú zložené zo zástupcov vrcholového managementu banky a externých členov z oblasti teórie i praxe.

Výkonné riadenie banky zabezpečuje ústredie, na čele s generálnym riaditeľom. Toho času usmerňuje a riadi prostredníctvom štyroch hlavných pobočiek so sídlom v Bratislave, Nitre, Banskej Bystrici a Košiciach, 31 pobočiek a 2 expozitúry. Sieť pobočiek sa postupne rozvíja v súlade s poznatkami marketingového prieskumu trhu a strategickými zámermi IRB, a.s. Už v tomto roku sa očakáva ustanovenie ďalších 3 hlavných pobočiek a celého radu expozitúr. V súčasnosti prebiehajú rozsiahle investičné náročné rekonštrukcie a modernizácie pracovných priestorov ústredia, všetkých hlavných pobočiek i v ďalších pobočkách.

Potreba rozsiahlej, finančne i organizačne náročnej investičnej činnosti vyplýva zo skutočnosti, že IRB ani Investičná banka (IB) nezdedila z pôvodnej ŠBČS žiadne vlastné, funkčné, prevádzkové budovy. Výsledky intenzívnej práce v tejto oblasti začínajú byť viditeľné na väčšinou pamiatkových budovách v sídlach hlavných pobočiek, ale i v Prešove, Považskej Bystrici, Trnave, Trenčíne, Pezinku, Detve, Michalovciach atď.

Investičná a rozvojová banka, a.s., napriek krátkemu času od svojho vzniku zabezpečuje pomerne širokú škálu aktivít bankového podnikania vo vzťahu k tuzemskej a zahraničnej klientele. Zo služieb poskytovaných klientom treba spomenúť najmä tieto činnosti:

— prijímanie vkladov od právnických a fyzických osôb na bežné korunové a devízové účty,

— poskytovanie úverov právnickým i fyzickým osobám na podporu ich efektívnych podnikateľských zámerov,

— poradenské služby v oblasti finančného riadenia podnikov, spracovávania podnikateľských zámerov a pri zakladaní spoločných podnikov so zahraničnou účasťou,

— uvoľňovanie prostriedkov štátneho rozpočtu,

— vykonávanie pokladničnej a zmenárenskej činnosti,

— vykonávanie platobného a zúčtovacieho styku, vrátane zahraničných operácií,

— získavanie zahraničného kapitálu (dealing, swapy, zahraničné bankové záruky),

— poskytovanie informačných a poradenských služieb,

— zabezpečovanie leasingových operácií,

— vykonávanie operácií s cennými papiermi a správa majetku klientov,

— realitné služby,

— ďalšie bankové činnosti a služby.

Svoje podnikateľské aktivity realizuje IRB, a.s., tiež prostredníctvom dcérskej spoločnosti Prvá investičná, a.s., Bratislava a 5 spoločných dcérskych spoločností s IB Praha (Tradeinvest, a.s., Praha, Suez, investiční a.s., Praha, Realinvest, a.s, Praha, IB Leas, a.s., Hradec Králové, IRB Leas, a.s., Banská Bystrica).

Vedenie IRB si uvedomuje, že základ úspešnej podnikateľskej činnosti banky spočíva v efektívnom podnikateľskom pláne, a preto venuje jeho spracovaniu mimoriadnu pozornosť. Základom pre jeho kvalitné spracovanie bolo reálne posúdenie vývoja na trhoch v rámci marketingovej analýzy. V nadväznosti na výsledky tejto analýzy boli stanovené aj reálne ciele podnikania pri rešpektovaní objektívnych možností banky. V súčasnosti sa podnikateľský plán banky dopracováva v úzkej súčinnosti s poradcami prednej svetovej firmy Ernst a Young.

Značná pozornosť sa venuje aj rozšíreniu a skvalitneniu celého rozsahu poskytovaných služieb. Zvýšiť rýchlosť a kvalitu bankových služieb umožní moderný výpočtový systém PROFILE, ktorý má nahradiť súčasný informačný systém ABO. Nový informačný systém je budovaný na báze počítačov typu VAX 6000-510 od firmy DIGITAL s operačným systémom VMS s aplikačným softwarom, vyvinutým americkou firmou SANCHEZ. Na tomto systéme spolupracuje s IB, a.s., Praha. Predpokladaný termín implementácie nového automatizovaného systému, ktorý zabezpečí rýchly tuzemský i zahraničný platobný styk, je I. štvrťrok 1993.

Progresívnym a novým smerom v aktivitách banky je aplikácia nových metód práce v oblasti úverovej politiky, zabezpečujúca koncepčné posúdenie bonity klienta pri posudzovaní jeho úverovej spôsobilosti, ktoré okrem iného smeruje aj k ochrane klienta pred nereálnym podnikaním.

Jednou z rozhodujúcich oblastí v aktivitách banky bude investičné bankovníctvo. Preto kladieme mimoriadny dôraz na prehĺbenie špecializácie v oblasti kapitálového investovania a efektívnej činnosti tohto času vznikajúcich búrz. IRB je akcionárom Bratislavskej burzy cenných papierov, Opčnej burzy v Bratislave a usiluje sa aj o svoje miesto v Pražskej burze.

Na podporu rozvoja podnikania v SR banka poskytuje poradenské služby klientom z oblasti spracovania podnikateľských zámerov, zakladania JUINT VENTURE, investovania a privatizácie, finančného riadenia i sprostredkovanie obchodných partnerov v tuzemsku i zahraničí.

Úverovými, sprostredkovateľskými a poradenskými službami chce banka podporiť realizáciu efektívnych podnikateľských zámerov a tým pomáhať pri rekonštrukcii a rozvoji hospodárstva SR. Súčasne si je však vedomá, že pre ďalší rozvoj Slovenska je nevyhnutné získať ďalšie kapitálové zdroje, a preto v spolupráci s FNM SR, Ministerstvom privatizácie a MF SR sa v tomto období banka zameriava na získanie zahraničného kapitálu.

Kvalitou a štruktúrou poskytovaných služieb si chce banka zabezpečiť ďalšie rozšírenie klientely zo všetkých odborov podnikania. Aby mohla byť čo najviac podporená podnikateľská činnosť klientov, buduje sa vlastná marketingová zložka banky, ktorá má svojou činnosťou zabezpečiť okrem iného aj súlad poskytovaných služieb banky s potrebami klientov.

Úspešne sa rozvíja aj spolupráca so zahraničnými bankami. Za krátky čas fungovania banky ako samostatnej inštitúcie už nadviazala korešpondenčné vzťahy s približne 50 bankami, podstatne skrátila čas trvania platobných operácií a rozširuje sortiment svojich služieb pre klientov (akreditívy, záruky, šekové služby atď.). Prehĺbenie spolupráce s medzinárodnými bankami sa očakáva v súvislosti s jej členstvom v SWIFT-e, t. j. v celosvetovom medzibankovom komunikačnom systéme.

Cieľom každého podnikateľského úsilia je maximálna prosperita, ktorá je však v bankovníctve možná len za predpokladu plného uspokojenia všetkých potrieb klientov. Tejto skutočnosti je venovaná v bankovníctve v krajinách s rozvinutým trhovým hospodárstvom mimoriadna pozornosť a úsilie. A to je perspektívny zámer a cieľ aj Investičnej a rozvojovej banky, a.s., Bratislava.

Nové priestory IRB v Bratislave

Začiatky samostatnej meny na Slovensku

BIATEC a mince

Prvé peniaze na území Slovenska boli vydané pred viac ako dvetisíc rokmi. Zaslúžili sa o to v posledných storočiach pred prelomom letopočtu keltské kmene, obývajúce v tých časoch naše územie.

Napriek tomu, že Kelti jeden z najpočetnejších európskych národov druhej polovice posledného tisícročia pred n. l., nevytvorili jednotnú ríšu, na mnohých, nimi osídlených miestach vznikli väčšie, politicky a administrativne jednotne spravované celky. Ich strediskami boli hradbami opevnené mestá – oppidá, v ktorých sa sústreďovala remeslená výroba a obchod.

Základom rozvoja keltskej civilizácie sa stalo dokonalé zvládnutie technológie výroby a spracovania železa a jeho masové rozšírenie do všetkých oblastí života. Nové železné nástroje pomohli všeobecnému vzrastu výroby a jej špecializácii, viedli k rozvoju obchodu, ale aj k zdokonaľovaniu výzbroje.

Zavedenie mincového systému u Keltov, žijúcich na dnešnom území Slovenska, je logickým dôsledkom búrlivého hospodárskeho rozvoja nášho územia v mladšej dobe železnej a živých stykov jeho obyvateľov s okolitými krajinami, najmä s vyspelými stredomorskými civilizáciami, ktoré v tom čase používali mince už viac ako päťsto rokov.

Keltské mincovníctvo napodobňovalo cudzie vzory, hlavne zlaté statéry a strieborné tetradrachmy macedónskych panovníkov Filipa II. Macedónskeho (359—336 p. n. l.) a Alexandra Veľkého (336—321 p. n. l.). Západokeltské kmene, napr. českí a moravskí Kelti, razili zlaté mince, využívajúc bohaté domáce zdroje. Východokeltské kmene, medzi nimi aj Kelti na Slovensku, razili mince zväčša zo striebra.

Na území Slovenska bolo niekoľko oblastí, kde sa vydávali a používali keltské mince, ktoré sa navzájom líšili vyobrazením, systémom hmotnosti a technickou stránkou razby. Prvé domáce strieborné razby, s vyobrazením hlavy na averze a jazdca na koni so znakom podobným lýre na reverze, tzv. mince s lýrou, sa objavujú zhruba v 1. polovici 2. storočia pred n. l. na juhozápadnom Slovensku a približne z tej istej doby pochádzajú lokálne razby známe na východnom Slovensku z depotu v Ptičom. Na severnom Slovensku boli v 1. storoči p. n. l. vydávané tzv. veľkobysterecké mince, ktoré majú na averze namiesto hlavy hrubý hrboľ a na reverze štylizovanú kresbu koňa s trojuholníkovitými kopytami. Nález z Liptovskej Mary obsahuje početné bronzové mince.

Vrcholom keltského mincovníctva nielen na Slovensku, ale v celom keltskom svete, sú tzv. bratislavské keltské mince z 1. storočia p. n. l.. Tento výnimočný komplex statérov a ich dielov, drobných strieborných mincí, ale predovšetkým veľkých strieborných tetradrachiem s hmotnosťou až 18 gramov, reprezentuje dômyselný peňažný systém, vyniká dokonalým spracovaním kovu, kvalitou mincovej techniky a udivuje širokou škálou originálnych vyobrazení a výjavov, v ktorých sa spájajú vplyvy gréckeho, ale už aj rímskeho republikánskeho a západokeltského umenia s domácim výtvarným ponímaním.

Bratislavské keltské mince sú zároveň najstarším dokladom použitia latinského písma na našom území. Na zachovalých minciach sa vyskytuje šestnásť nápisov: BIATEC, NONNOS, SONNOS, BVSV, BVSSV, MARVS, COBROVOMARVS, COISA, PFARIARIX, COVNOS, IANTAMARVS, TITTO, DEVIL, AINORIX, EVOIVRIX, COVIOMARVS, MACCIVS. Podľa najčastejšie sa vyskytujúceho názvu **BIATEC** sa pre celú skupinu mincí vžilo pomenovanie biateky.

Interpretácia nápisov na bratislavských keltských minciach je predmetom sporov odborníkov. V súčasnosti prevláda názor, že sa jedná o mená osôb – kniežat, ktoré mince vydávali, o prvé konkrétne postavy vo vyše dvetisícročnej histórii Bratislavy. Najvýznamnejším vzhľadom na počet zachovalých mincí a rozdielnosť typov bol podľa tejto hypotézy knieža BIATEC. Podľa niektorých názorov sú kniežatá na minciach aj vyobrazené, podľa iných ide o zobrazenie mytologických výjavov a keltských božstiev.

Treba upozorniť, že v období rímskej republiky, ku ktorej mince svojím latinským písmom a ikonografiou inklinujú, bol dlhé roky jediným používaným nápisom na najstarších minciach názov mesta, v ktorom sa mince razili – ROMA. Tento nápis bol na rímskych minciach s obdobným obrazom ako na tetadrachmách bratislavského typu, umiestnený pod nohami koní, rovnako ako nápis BIATEC na bratislavských minciach.

V tejto interpretácii by nápisy na bratislavských keltských minciach mohli analogicky znamenať skôr názvy keltských miest na západnom Slovensku a BIATEC by prevdepodobne mohol byť najstarší známy názov Bratislavy alebo niektorej jej časti.

Označenie „bratislavské" získala táto skupina keltských mincí preto, lebo viac ako polovica všetkých doteraz známych exemplárov pochádza zo siedmich veľkých nálezov, nájdených na území Bratislavy a aj ostatné nálezy sú hlavne z jej bezprostredného okolia. To všetko oprávňuje urobiť záver, že na území Bratislavy bola v minulosti vysokoproduktívna keltská mincovňa.

Pre zaujímavosť môžeme uviesť, že pri kopaní základov pre budovu Tatrabanky v roku 1923, (ktorá je od roku 1993 novou budovou Národnej banky Slovenska) na vtedajšom Námestí Republiky, dnešnom Námestí SNP, bolo v hĺbke niekoľkých metrov vo vrstve s laténskou keramikou nájdených na poloche 1—2 m² voľne rozptýlených 76 veľkých a 324 malých bratislavských keltských mincí. Bol to jeden z prvých veľkých nálezov na území Bratislavy.

Tetradrachiem bratislavského typu (tzv. biatekov) je dnes známych len niečo vyše tisíc kusov. Hodnota pravých exemplárov je veľmi vysoká na zberateľskom trhu. V aukciách predných švajčiarskych aukčných firiem dosahujú zachovalé exempláre podľa typu 2000 – 10 000 švajčiarskych frankov a sú svedectvom toho, že dodnes ide o pevnú konvertibilnú menu.

Ing. Vladimír Bušša

Biatec — bratislavská keltská minca z 1. stor. p. n. l.

Vychovávame odborníkov

Prof. Ing. Oto Sobek, CSc., Ekonomická univerzita Bratislava

Vznik samostatnej Slovenskej republiky stavia aj slovenské bankovníctvo pred nemalé úlohy. Ak už aj dosiaľ stav slovenského bankovníctva bol vzhľadom k potrebám modernej trhovej ekonomiky hlboko poddimenzovaný, možno povedať, že tento problém so vznikom samostatného štátu priam geometricky narastá. Popri rozšírení siete obchodných bánk, s ktorými sme počítali už doteraz, bude potrebné od základu vybudovať slovenskú emisnú banku – Národnú banku Slovenska a rozvinúť niektoré bankové činnosti, ktoré na Slovensku boli dosiaľ len slabo rozvinuté (najmä v oblasti zahraničných peňažných vzťahov). Ak ekonomický vývoj na Slovensku bude úspešný – v čo všetci dúfame – samostatné Slovensko zrejme vo zvýšenej miere priláka aj zahraničné obchodné banky, ktoré si budú chcieť vybudovať svoje pobočky na Slovensku.

Táto situácia si mimoriadne naliehavo vyžaduje rýchlu výchovu nových odborníkov pre bankovú sústavu, ktorí by boli schopní v relatívne krátkom čase kvalitne plniť úlohy, ktoré si nový vývoj od nich vyžaduje. Výchova vysokoškolsky vzdelaných odborníkov pre bankovú sústavu je v súčasnosti takmer monopolom **Katedry peňažníctva Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave**.

Táto výchova má takmer 40-ročnú tradíciu. Je pochopiteľné, že v podmienkach komunistického režimu bola zameraná na potreby centrálne riadenej ekonomiky a značne sa preto líšila od dnešných požiadaviek bankovej praxe. Aj tak však možno konštatovať, že v daných podmienkach dosahovala slušnú úroveň a že škola vychovala aj v tomto období rad pracovníkov, ktorí sa neskoršie v bankovej praxi veľmi dobre uplatnili. Štúdium na špecializácii financií patrilo k tým, ktoré boli relatívne menej ideologicky zaťažené – bolo to napokon dané už tým, že toto štúdium vychádzalo z javov reálnej ekonomiky a nie z abstraktných ideologických konštrukcií.

Napriek tomu však samozrejme nešlo o štúdium, ktoré by vyhovovalo pre prípravu všestranne vzdelaných pracovníkov bankovej sústavy v podmienkach trhovej ekonomiky. Zmeny, ktoré u nás nastali (a stále pretrvávajú) po novembri 1989, si vyžiadali výraznú obsahovú prestavbu štúdia budúcich bankových odborníkov. Bolo treba zásadne upraviť učebné osnovy pre potreby trhovej ekonomiky, to znamená rozšíriť ich o také javy, ktoré sa v centrálne riadenej ekonomike nevyskytovali (napr. o problematiku cenných papierov, burzovníctva a pod.) a na druhej strane zbaviť výkladu učiva takých javov, ktoré boli typické pre centrálne riadenú ekonomiku (centrálne úverové plánovanie, administratívnu kontrolu zo strany banky a pod.). Veľkým problémom prestavby štúdia pritom bolo (aj je) vhodné skĺbenie využívania zahraničných poznatkov so slovenskými reáliami. Ukázalo sa, že mechanické preberanie zahraničných učebníc študentov často viac mätie, ako im prospieva, pretože vychádza z úplne iných reálií, ktoré sa značne líšia od súčasnej slovenskej situácie. Naši učitelia boli preto sami nútení vytvárať nové učebné pomôcky, v ktorých by sa spojili zahraničné skúsenosti so slovenskou realitou, v ktorých by sa teda študentom ukázalo nielen to, ako sa určitý problém rieši v zahraničí, ale aj to, aká je súčasná situácia u nás a čo treba urobiť, aby sme dosiahli štandardnú zahraničnú úroveň.

Proces prestavby štúdia na Národohospodárskej fakulte zďaleka ešte nie je skončený, predsa však už značne pokročil. Prvé dva ročníky tvorí tzv. spoločný základ, v ktorom študenti získavajú základné vedomosti z hlavných a pomocných ekonomických disciplín. Na spoločný základ nadväzuje v treťom ročníku špecializované bakalárske štúdium, ktoré je už veľmi konkrétne zamerané na finančnú sústavu a peňažníctvo. Tento ročník je zameraný tak, aby jeho absolventi mohli ihneď nastúpiť na stredne kvalifikované miesta do bankovej praxe, pričom získavajú titul bakalára. Tí absolventi, ktorí ašpirujú na koncepčnejšie pracovné zaradenie, sa v ďalších dvoch ročníkoch zameriavajú podstatne hlbšie na teoretické a praktické problémy bankovníctva a získavajú po skončení štúdia titul inžiniera.

Doterajšie skúsenosti ukázali, že o štúdium na tomto smere je veľký záujem a že prevažná väčšina študentov dáva prednosť úplnému vysokoškolskému štúdiu.

Učebný plán na Národohospodárskej fakulte je koncipovaný tak, aby každý študent získal v prvom rade solídne vedomosti zo všeobecných ekonomických teórií a z podnikového hospodárstva. To mu potom pomôže pochopiť špeciálne problémy bankovníctva a vedieť ich správne zasadiť do širšieho ekonomického kontextu. Veľkú pozornosť venujeme tiež štúdiu svetových jazykov, čomu prispieva aj prednášanie niektorých predmetov zahraničnými lektormi a pomerne široké možnosti zahraničných pobytov a stáží.

Banková sústava prirodzene nepotrebuje len vysokoškolsky vzdelaných pracovníkov. Veľmi dôležitá je tiež výchova stredoškolsky vzdelaných pracovníkov, ktorí budú vykonávať bežné bankové činnosti. Výchovu týchto pracovníkov by mali zabezpečovať obchodné akadémie, ktoré sa však v súčasnosti zameriavajú skôr na výchovu pracovníkov pre podnikovú sféru.

Prepočty ukazujú, že pri súčasnej kapacite Ekonomickej univerzity a obchodných akadémií, by mohli byť potreby nových bankových pracovníkov saturované až po pomerne dlhom čase. Preto bude nevyhnutné popri klasickej vyučovacej činnosti venovať náležitú pozornosť aj preškoleniu (rekvalifikácii) pracovníkov, ktorí už v minulosti získali vzdelanie iného smeru. Táto úloha má svoj význam aj z hľadiska aktívneho boja proti nezamestnanosti, pretože môže pomôcť začleniť do pracovného procesu ľudí, ktorí sa pri súčasnej situácii nevedia uplatniť na trhu práce vo svojom pôvodnom povolaní. Niekoľko takto zameraných kurzov uskutočnili už Ústav pre ďalšie vzdelávanie riadiacich a hospodárskych pracovníkov Ekonomickej univerzity a Inštitút bankového vzdelávania. Významnú úlohu pri zabezpečovaní výučby na týchto kurzoch zohrali opäť pracovníci Katedry peňažníctva Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity.

Výchova bankových pracovníkov však nekončí nástupom do banky. Aj tí pracovníci, ktorí už v banke pracujú, sa potrebujú neustále vzdelávať, aby boli na úrovni súčasných požiadaviek. Zabezpečenie tohto vzdelávania, je predovšetkým úlohou Inštitútu bankového vzdelávania, prípadne iných špecializovaných vzdelávacích ústavov. Pracovníci katedry peňažníctva sú aj tu kedykoľvek ochotní pomáhať a prispieť k výchove kvalifikovaných pracovníkov pre slovenské bankovníctvo.

ING BANK na Slovensku zostáva

Prítomnosť Internationale Nederlanden Bank (ČSFR), a.s., na rýchlo sa rozvíjajúcom bankovom trhu u nás je výrazom priebojnosti jej zakladateľa - Internationale Nederlanden bank, Amsterdam, ktorý približne v rovnakom časovom období ako u nás, začína činnosť pobočky dcérskej banky vo Varšave a v Budapešti. Je však tiež potvrdením záujmu malého európskeho národa podielať sa na ekonomických premenách v Čechách a na Slovensku (vzhľadom na nevyriešené otázky v oblasti legislatívy musíme uvádzať ešte pôvodný názov banky).

Takže začiatkom roka možno očakávať vo Vašej činnosti riešenie problémov, ktoré súvisia s novými právnymi predpismi u nás, v Slovenskej republike. Ako sa nové štátoprávne usporiadanie po zániku federácie prejaví v činnosti vašej banky?

„Predovšetkým chcem zdôrazniť tú skutočnosť, že pobočka holandskej banky v Bratislave je tu, zostáva a naďalej bude slúžiť svojim klientom", povedala jej **riaditeľka Marta Hollá.** Pokiaľ sa nedoriešia otázky registrácie banky ako samostatného peňažného ústavu, určité prepojenie na Prahu počas prechodnej doby ostane, najmä v oblasti technickej. I napriek tejto dočasnej situácii sme pripravení tu, v Bratislave, i naďalej pokračovať v obchodno-bankovej politike, v súlade s uzákonením a vydaním nových bankových právnych predpisov vykonávame, i naďalej takú činnosť, aby sme udržovali a rozširovali zahraničnú klientelu. Treba oceniť, že holandská banka na Slovensku chce zostať, čoho dôkazom je i seriózny zámer banky — a to, že v uplynulých dňoch (december 1992) sme otvorili v Košiciach detašované pracovisko bratislavskej pobočky, aby sme sa ešte viac priblížili klientele na východnom Slovensku.

Ing. Marta Hollá, riaditeľka ING BANK v Bratislave

Internationale Nederlanden Bank (ČSFR), a.s., - ING BANK je u nás zatiaľ jedinou bankou so stopercentnou účasťou zahraničného kapitálu, otvorila svoje operatívne jednotky ešte v čase federácie v obidvoch republikách, v Prahe i v Bratislave. Pre činnosť banky bol 28. august 1992 významným dňom - v Bratislave slávnostne otvorili pobočku, ktorá v plnom rozsahu poskytuje služby ako pražská banka. Druhým významným dňom našej banky bude, keď získa registráciu s možnosťou pôsobiť ako samostatná banka. (v júni 1992 mala ING BANK 56 kancelárií v 46 krajinách).

Služby ING BANK majú vo svete punc seriózności a kvality...

Holandská banka sa vo svetovom meradle presadila zvlášť v posledných rokoch. Súčasný zoznam klientov materskej banky (ING BANK, Amsterdam) predstavuje mená najväčších európskych a svetových spoločností. Vyniká kvalitou svojich služieb v oblasti poradenskej činnosti, ktoré majú všetky črty osobného prístupu ku každému klientovi. Jej finančné služby predstavujú bankové transakcie pre multinacionálne spoločnosti, činnosť na úseku medzinárodných devizových obchodov, operácie na tzv. emerning trhoch (deblokácia pohľadávok, zložité bankovo-obchodné financovanie, bartre, výmeny dlhov za podiel na investíciách a pod.).

Aj naša bratislavská pobočka sa podieľa na prilive zahraničných investorov na Slovensko. Pracujeme podľa filozofie zahraničných bánk. Vieme urobiť projekt „na telo" a hoci sme zahraničná banka, peniaze ostávajú tu, v republike, ako aj zdroje v depozitách. Sú také produkty, ktoré ešte nie sú zaužívané v našich bankách a my ich realizujeme. Tieto aktivity zabezpečujú naši fundovaní pracovníci, pomáhajú nám experti z Holandska i účasť na odborných pracovných seminároch v Holandsku.

Banka okrem zákazníkov z Holandska a našich, proexportne orientovaných klientov ponúka svoje služby i ďalším zahraničným firmám, najmä z krajín, banky ktoré zatiaľ nie sú u nás etablované. Aké plánujete v tomto smere aktivity?

Koncom uplynulého roka som sa zúčastnila výročného stretnutia všetkých pobočiek našej holandskej banky a môžem potvrdiť, že naďalej zostáva ako jej hlavný cieľ v obchodno-bankovej politike stredná Európa (máme zastúpenie aj v Moskve, pripravujeme i v Kyjeve a ING BANK ide aj do Číny). Našimi klien-

ING BANK, Amsterdam – ústredie

ING BANK vo Varšave

tami sa stávajú i klienti amsterdamskej banky z iných krajín. Sú to zákazníci z oblasti priemyslu chemického, hutníckeho i oceliarskeho, časť z oblasti potravinárskej, dopravy, máme klientov i z radov drobných podnikateľov.

Aký je pracovný kolektív banky?

Základ tvoria ženy, s mužmi však dobre vychádzame. Sme ako banka na cestách, chodíme priamo ku klientom. Náročná práca si vyžaduje dobrý kolektív, a ten tvorime. V našej práci a v bankovníctve vôbec, musí byť symbióza toho vekovo i skúsenosťami staršieho pracovníka s mladým, bez záťaže z minulosti. Bankovníctvo sa nedá naučiť za rok. Mladú dravosť a myšlienky treba upraviť, sformovať. Banka potrebuje ustálených a rozvážnych pracovníkov. Vedomosti a trpezlivosť, ktorá sa vybudovala dlhoročnou prácou a životnými skúsenosťami je nevyhnutná. Avšak faktom zostáva, že mladší ľudia sú prispôsobivejší a pokiaľ náš pracovník chce a nemá za cieľ iba okamžite získať vysoký plat a pozície, lebo u nás nie je na prvom mieste motivácia finančná, má možnosť osobného rastu, štúdia a perspektívu možností pracovného priestoru. Výhodou malých pracovných zoskupení /nás je deväť/ je perfektný prenos informácií, ale na druhej strane je tu určitý tlak na to, aby mal pracovník maximálne vedomosti - odborné i jazykové.

Je začiatok roka a to nás nielen oprávňuje obzrieť sa späť, ale vysloviť i želania. Aké sú tie Vaše?

Samozrejme, popri pracovných, mám i jedno osobné prianie - aby sa podarilo vytvoriť na Slovensku takú bankovú komunitu, kde by sa zabudlo na rivalitu a strach z konkurencie. Bankári by mali žiť nielen svoj život pracovný, ale mohli by sa viac stretávať i spoločensky, aby naše dobré kontakty viedli k spoločnému cieľu - prosperite Slovenska.

Za rozhovor ďakuje: **Soňa Babincová**

Pozvánka do Kremnickej mincovne

Ing. Marián Paučo, Štátna mincovňa Kremnica

Náš jediný podnik, ktorý razí mince, bude mať tento rok významné jubileum – 665. výročie svojho vzniku. Počas dlhých stáročí sa v ňom nezastavila produkcia kovových platidiel. Je priam zázrak, že prežila všetky historické kataklizmy, politické a hospodárske krízy i štátoprávne zmeny na našom území. Pritom bola ako citlivý seizmograf predmetom takmer všetkých mocenských otrasov.

Sláva kremnickej mincovne a mesta Kremnice sa zrodila vo finalizácii spracúvania drahých kovov, ktoré sa ťažili v oblasti stredoslovenských banských miest. Drahé kovy sa tu ťažili ešte pred založením mincovne a povýšením Kremnice na slobodné kráľovské a banské mesto uhorským kráľom Karolom Róbertom z Anjou.

Osadenstvo mincovne tvorilo malú komunitu s právnou exkluzivitou i v rámci banských miest. Ich najvyššou priamou autoritou bol komorský gróf, ktorý mal v prenájme najväčšiu z uhorských mincových komôr so sídlom v Kremnici.

Od roku 1548 prešla mincovňa pod priamu správu cisárskych úradov vo Viedni. Po zániku mincovne v Alba Iulii roku 1871 stala sa Kremnica jediným miestom mincovania na území Uhorska a po roku 1918 aj v Československu. Mala tiež monopol na rafináciu drahých kovov až do roku 1957.

I keď prvým druhom kremnických mincí boli strieborné groše, mesto preslávili zlaté florény, ktoré sa razili podľa florentského vzoru. Neskôr sa zlaté razby s originálnym obrazom nazývali dukáty. Konštantnú rýdzosť mali len o voľačo nižšiu ako rýdze zlato. Počas štyroch storočí boli pre svoju rýdzosť, krásu vyhotovenia a masovú produkciu dominujúcim platidlom v strednej Európe.

Kremnické mince môžeme identifikovať podľa mincových značiek, ktoré sa skladali najskôr z iniciálok mesta a mincmajstrovho mena. V tereziánskej dobe mali značku B, do roku 1918 to bola značka KB.

Raziarne mincí sa delili podľa druhov spracúvaných kovov. V 18. storočí ich bolo až päť. V tomto období sa v Kremnici razilo viac mincí než vo všetkých ostatných mincovniach mocnárstva dovedna.

Mincovňu preslávilo aj razenie medailí, doložené od roku 1508. Svetoznáme sú renesančné a barokové medaily, ktoré vytvorili kremnickí majstri – rytci. Technici kremnickej mincovne boli schopní vyhotovovať stroje aj pre iné mincovne. Mincovňa v Kremnici však bola v zavádzaní novej techniky medzi habsburskými podnikmi rovnakého druhu vždy v popredí. Vretenový lis – balanciér – sa začal používať v roku 1710, stroj s automatickým podávaním mincových polotovarov sa zaviedol v roku 1833.

Mincovňa bola pôvodne umiestnená mimo mestského centra, na sútoku dvoch potokov. V polovici 15. storočia bola z bezpečnostných dôvodov premiestnená do vnútra mestských hradieb. Historické budovy prekonali niekoľko prestávb, pričom najväčšia súvisela so zavedením zlatej korunovej meny v Rakúsko-Uhorsku v roku 1892.

Od roku 1984 sa mince razia v novom závode. Súčasná mincovňa vyrába okrem mincí (80 % produkcie) i medaily, odznaky, rovnošatové označenie, rytecké výrobky, výkovky a výlisky z ocele a farebných kovov. V Kremnici sa razili mince aj pre dvadsať cudzích štátov. Okrem toho sa do zahraničia vyvážalo aj niekoľko veľkých dodávok mincových polotovarov – rondelov.

Keď hovoríme o zručnosti kremnických majstrov, treba povedať, že vrcholom minciarskeho fortieľa je razenie pamätných mincí, zväčša strieborných, v bežnom alebo vysokolesklom vyhotovení. Zlaté mince sa za posledných sedemdesiat rokov razili len výnimočne. Historicky príznačným faktom je, že mincovňu doteraz neopustili žiadne dukáty so slovenskou tematikou a v kremnických historických parametroch.

Z Kremnice pochádza doteraz najväčšia razená medaila na svete s priemerom 150 mm a vyrobená v roku 1948.

Nástup trhového mechanizmu po novembri 1989 a najmä zastavenie objednávok na razenie mincí pripravovanej novej sústavy česko–slovenských kovových platidiel, veľmi nepriaznivo ovplyvnili chod celej mincovne. V mnohom sa situácia podobá na vývoj v období I. Československej republiky, ale objavili sa aj celkom nové faktory.

V roku 1990 sa zmenila organizačná podriadenosť podniku – už piaty raz v povojnovom období. Od 1. septembra 1989 sa kremnická mincovňa stala členom prvej akciovej spoločnosti na území celého štátu.

Raziaci lis na mince a plakety z 18. storočia

Jej zriaďovateľom bolo Federálne ministerstvo hút, strojárstva a energetiky. Od roku 1990 sa stalo zriaďovateľom podniku Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky v rámci rozdeľovania kompetencií medzi oboma republikami vtedajšej federácie.

Hlavným odberateľom našich obehových i pamätných mincí bola Štátna banka česko–slovenská. Jej vzťah k mincovni sa podstatne v tom čase zmenil tým, že podnik prestal byť monopolným dodávateľom mincí. V súčasnosti sa musí mincovňa zúčastňovať konkurzov na razenie mincí, alebo poskytovať banke výhodnejšie ponuky aj bez vypísania konkurzu.

Po jednej stránke ide o komplikáciu, lebo sa rúcajú tradičné zabehnuté systémy každoročne istej zákazkovej saturovanosti, ktorá však viedla k dlhodobému sebauspokojovaniu, čo sa prejavovalo v poklese efektívnosti výroby, odbornosti a kvality výrobkov. Účasť na konkurzoch a podnikateľská činnosť vôbec, založená na súťažení, núti podnik sústavne zvyšovať efektívnosť a kvalitu, aby sa zvýšila konkurencieschopnosť na medzinárodnom trhu. To sa týka výroby našich i zahraničných mincí, ktorých výroba je pre nás veľmi výhodná. V súčasnej práci sa zrkadlí vplyv trhového mechanizmu, s ktorým sa musí mincovňa vyrovnávať doslova za pochodu a v sťažených podmienkach.

Prenikať na medzinárodný trh s mincami nie je jednoduché. Na svete existuje v súčasnosti približne len 70 mincovní. Nie všetky produkujú mince i pre zahraničie, ale niekoľko mincovní má pevne pokrytý medzinárodný trh. Preniknúť naň, to si vyžaduje okrem kvality, nízkej ceny a včasnosti dodávok i veľmi potrebný a hlboko vypracovaný management.

Mincovňa sa stala podnikom s vlastnou subjektivitou, k tomu patrí i vlastná obchodná činnosť. Mincovňa sa musí postupne vyrovnať so vžitými praktikami, ktoré nezodpovedajú už dávno požiadavkám doby.

Podnik sa vyvíjal vyše štyridsať rokov v pomere veľkej izolácie od hlavných trendov a informácií o mincovej technike, technológii, či o novinkách na trhu s mincami. Boli to veľmi negatívne následky politickej orientácie štátu. Celé desaťročia trvajúce volanie po vybudovaní novej mincovne vyústilo do jej výstavby od konca sedemdesiatych rokov. Po veľkých problémoch s dodržiavaním dodávateľských termínov i s úrovňou kvality stavbárskych prác sa výroba v novej raziarni rozbehla len čiastočne až v roku 1984. Súčasne s výstavbou novej mincovne sa ale nedostávalo financií na investície do zastaralých zariadení v objektoch starého závodu, najmä v jeho hutníckej časti, ako aj vo valcovni. To viedlo do takmer neudržateľnej situácie v nemožnosti spĺňať kvalitatívne parametre polotovarov na razenie mincí.

Postupne padá tiež jedna zo životne dôležitých doktrín pre rozvoj mincovne, týkajúca sa sebestačnosti vo výrobe polotovarov nezávisle od cudzích monopolných dodávateľov. Ceny dodávaných polotovarov dvihali cenovú úroveň výrobkov podniku tak, že sa nemohol presadiť oproti zahraničnej konkurencii v realizácii objednávok už v medzivojnovom období. Vybudovanie vlastnej hutníckej výroby a valcovne eliminovalo tieto problémy len čiastočne.

V súčasnosti sa javí efektívnym nakupovať kvalitné polotovary od zahraničných veľkovýrobcov. Zmierňujú sa tým problémy s dodržiavaním predpisov na zachovávanie kvality životného prostredia. Ide o pozitívny vplyv možnosti zapojiť sa do medzinárodného trhu.

Mincovňa je v očiach verejnosti podnik so špecifickými črtami. Popri svojich výrobno–hospodárskych úlohách si v podmienkach progresívneho vývoja spoločnosti uchováva úlohu nositeľky tradícií, štátnej symboliky, solídnosti a v neposlednom rade je i stánkom národnej kultúry. V tomto vedomí sa rozvíjajú aj súčasné aktivity podniku.

Minciarske výrobky patria medzi produkty, v ktorých sa snúbi technická dokonalosť s historickou pravdivosťou a schopnosťou ľudí informovať, ako aj pozitívne ovplyvňovať. Preto je samozrejmosťou pre mincovňu zúčastňovať sa na rôznych kultúrnych podujatiach, ako sú výstavy mincí a medailí, či sponzorovanie bádateľskej činnosti v oblasti numizmatiky alebo všeobecnej histórie.

Podnik je v štádiu oživovania plynulej výroby mincí po vyše pol roka trvajúcom umŕtvení produkcie, čo súviselo s rozdelením ČSFR. V druhom polroku 1992 klesol výrazne stav zamestnancov, mincovni sa však podarilo získať zahraničnú objednávku na kompletnú sústavu mincí pre Slovinskú republiku. Napreduje intenzívna príprava kovového obeživa pre našu novú republiku. Zvýšenie objemu výroby a počtu objednávok očakáva i naša medailovňa, najmä pre potreby armády.

Výrobu má kremnická mincovňa zabezpečenú na niekoľko rokov dopredu. Už dnes ale musíme pripravovať novú stratégiu produkcie a obchodu, zameranú nielen na obehové mince a medaily z bežných kovov, ale aj na peňažné a medailové razby zo striebra a zlata, a tak opäť po dlhom čase nadviazať na tradíciu slávnych kremnických dukátov. Do úvahy prichádza i prípadné spojenie podnikateľských zámerov mincovne s niektorou z našich predných peňažných ustanovizní.

Ing. Marian Paučo

Strieborná medaila k vyhláseniu Ústavy SR. Medaila s otvorenou knihou a prvými slovami ústavy na líci a podpismi premiéra vlády i predsedu Národnej rady SR na rube je prvou z troch pamätných medailí, ktorú mincovňa v Kremnici vydala pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky. Ďalšie dve budú pripomínať vyhlásenie zvrchovanosti a vznik samostatného štátu.

Tatra banka, a. s., po druhom roku činnosti

Ing. Milan Vrškový, Tatra banka

Tatra banka, a. s., ukončila druhý rok svojej hospodárskej činnosti. Je ešte skoro číselne hodnotiť rok 1992, pretože ešte nemohli byť ukončené záverečné bilančné práce.

Už dnes však možno povedať, že výsledky banky sú veľmi povzbudzujúce.

Po prípravných prácach v roku 1991, teda po etape budovania základných útvarov banky, výpočtovej techniky a prípravy pracovníkov na jej zvládnutie, rok 1992 znamenal už plné rozvinutie činnosti banky. Zámerom našej banky od začiatku bolo pripravovať súbežne všetky činnosti banky, ktoré na tomto trhu chýbajú, aby sme vyplnili medzeru v bankových službách, najmä pre novo sa etablujúce podniky.

Často sa hovorí o zlom stave bankovníctva u nás, o jeho nedostatočných funkciách. Ako chceme tento stav zmeniť? Zmeníme ho tým, že budeme urýchľovať zakladanie pobočiek, bez súbežného budovania všetkých činností, ktoré dobré bankové služby robia dobrými? Som presvedčený, že toto nie je cesta, ktorú dnes potrebujeme. V našej banke kladieme dôraz na budovanie komplexných bankových služieb. Dnes preto Tatra banka, a. s., poskytuje nielen tzv. základné bankové služby, ako sú bežné účty, vklady, domáci platobný styk a poskytovanie úverov. V krátkom čase od svojho založenia rozvinula plnohodnotný bankový servis, ktorý môže uspokojiť náročných zákazníkov, vrátane konkrétnych služieb spojených s domácimi a zahraničnými transakciami.

Tým, že Tatra banka, a. s., ako prvá na Slovensku zaviedla tzv. Reuters Dealing System, čo umožňuje priame obchodovanie na zahraničných devízových trhoch po celom svete prostredníctvom televíznej obrazovky systémom on-line, ďalej tým, že sa napojila na sieť medzinárodného platobného systému SWIFT, čo umožňuje prevádzať najrýchlejšie a najbezpečnejšie platobné príkazy a medzibankové prevody po celom svete prostredníctvom satelitov a nakoniec i tým, že pobočkový systém je prepojený s centrálou systémom on-line, stáva sa Tatra banka, a. s., pokiaľ ide o kvalitu, rýchlosť a rozsah bankových činností prvou bankou na Slovensku. Táto technika umožňuje našim pracovníkom stále skvalitňovanie a urýchľovanie služieb ako v oblasti domácich bankových produktov, tak v oblasti úverovania zahraničného obchodu a zabezpečovania platobného styku. Paleta poskytovaných služieb zahŕňa všetky formy platobného styku a financovania obchodných operácií, medzi ktoré patria dokumentárne inkaso, inkaso šekov, dokumentárne akreditívy, záruky, zmenkové obchody, forfaiting, terminové obchody, depozitné operácie a FX transakcie. To, že pobočky sú prepojené s centrálou on-line, znamená, že pracujú s centrálnou výpočtovou technikou v reálnom čase. Umožňuje to poskytovať našim zákazníkom na našom trhu kvalitatívne neporovnateľný servis, ktorý umožňuje, že klient môže vkladať, vyberať, informovať sa o aktuálnom stave na svojich účtoch a uskutočňovať ostatné operácie v ktorejkoľvek pobočke Tatra banky, a. s., bez ohľadu na to, v ktorej pobočke má vedený účet, alebo vkladnú knižku.

Z hľadiska hospodárskych výsledkov banky, ale i potrieb reštrukturalizácie slovenskej ekonomiky, je dôležitá predovšetkým oblasť poskytovania úverov. Budovanie úverového portfólia v novej banke je mimoriadne vážna úloha, ktorá môže zásadne ovplyvniť ďalší rozvoj banky. Najmä v situácii, keď neexistuje stabilný trh ani medzipodnikový obchodný, ani medzibankový peňažný, je táto oblasť mimoriadne riziková. Nájsť si svoje miesto, svoju špecifickú tvár v prostredí, kde podniková sféra zápasí so zvyšujúcou sa platobnou neschopnosťou a banková sféra zase s nerozvinutým medzibankovým peňažným trhom, je nesmierne ťažké. Banky, ktoré vznikli delimitáciou alebo už existovali, nemajú veľký manévrovací priestor, sú jednoducho nútené neustále prolongovať úverové potreby podnikovej sféry v starom stereotype. Zapojenie sa novej súkromnej banky do tohto zabehnutého kolobehu je nesmierne zložité. Nie preto, že by nebol priestor. Naopak, podniky majú obrovské úverové potreby. Sú to však potreby starej podnikovej štruktúry, ktorá zmietajúc sa v problémoch odbytu a vzájomnej platobnej neschopnosti, nedáva potrebné signály o svojich jasných zámeroch, toľko potrebné pre orientáciu bankového sektoru.

Na druhej strane v bankovom sektore existujú problémy v zdrojoch. Príčin je niekoľko. Stará podniková štruktúra viaže obrovské úverové zdroje, ktoré chýbajú bankovému sektoru pre reštrukturalizáciu. Štruktúra bánk na Slovensku je veľmi chudobná. Vyčlenenie komerčného bankovníctva z bývalej ŠBČS bolo prevedené takým spôsobom, že vznikli 2 banky, ktorým zostal monopol na úvery a existujúca Slovenská štátna sporiteľňa mala a dlho bude mať monopol na zdroje.

Je paradoxné, že zatiaľ, čo vo vyspelých ekonomikách musia banky čeliť stále väčšej konkurencii bankových i nebankových finančných inštitúcií, u nás zostáva práve v bankovníctve silný monopolný režim. Vieme, že budovanie trhovej ekonomiky potrebuje ako soľ demonopolizáciu, ale práve v rozhodujúcom hospodárskom sektore — bankovníctve zostáva neotrasený.

Pri obrovských úverových potrebách nie je priestor pre tvorbu domá-

ceho medzibankového peňažného trhu. Naša banka preto do určitej miery využíva i zahraničné zdroje. Zatiaľ však neboli vytvorené podmienky ani na to, aby mohli byť využívané vo väčšej miere. Podmienky pre swapové operácie, požadované doteraz ŠBČS pôsobili skôr proti prílevu prostriedkov. Základným predpokladom pre väčšie využívanie zahraničných zdrojov zostáva vytvorenie jasných legislatívnych a daňových podmienok.

Pre vytvorenie banky dva roky predstavujú mimoriadne krátky čas. Sme radi, že sa nám podarilo v tak krátkom čase vytvoriť plnohodnotnú banku so širokou škálou bankových činností, toľko chýbajúcich na našom rodiacom sa peňažnom trhu. Sme si vedomí, že musíme mnohé ešte dobudovať, mnohé služby zlepšiť, ako i odstrániť mnohé zlozvyky z prístupu k zákazníkom. Sme však presvedčení, že tak ako sa nám podarilo vybudovať banku do dnešného štádia, zvládneme i úlohy, ktoré stoja pred nami. Nie je ich málo.

Vstupujeme do roku, keď budeme pôsobiť v novej ekonomickej realite — menší trh domáci, menší trh medzibankový, ale väčší zahraničnoobchodný obrat. Slovensko-česká obchodná výmena bude vo veľmi krátkom čase náročná na bankové služby inej kvality. Prejde zo sféry domácich platieb do zahranično-obchodných platieb a zabezpečenie tejto služby kladie na banky vyššie nároky.

Pre Tatra banku, a. s., vidím ako nutnosť zamerať sa v tomto roku predovšetkým na tieto tri okruhy úloh:

1. Aby bolo vôbec možné technicky zvládnuť zmenu platobného styku medzi SR a ČR, ktorý sa zmenil z domáceho na platobný styk zahraničný, budeme klásť dôraz jednak na rozširovanie zahraničného úseku banky, ale hlavne na dobudovanie jeho automatizovaného spracovania. Zahraničný úsek budeme musieť dobudovať aj v smere jeho pripravenosti na nové úlohy, keď slovenská ekonomika bude potrebovať využívať rôzne druhy zahraničných zdrojov, ktoré nie sú ešte zvládnuté na domácom finančnom trhu.

2. Podstatne obmedzený domáci medzibankový peňažný trh postupne nahradiť zvýšeným využívaním swapových operácií za predpokladu, že budú k tomu vytvorené podmienky a budovaním vlastného zdrojového zázemia.

3. Dobudovať úverový úsek banky, ktorého umná analytická činnosť musí vedieť nahradiť chýbajúce garančné inštrumenty a nedostatky v legislatíve, aby úverové portfólio banky zostalo zdravé.

Najmä prvé dve úlohy sú náročné na investície. Predpokladáme otvoriť v tomto roku v Bratislave a blízkom okolí ďalšie 4 pobočky. Po vybudovaní bankového zázemia v centrále sú vytvorené predpoklady na to, aby banka mohla ísť týmto smerom.

Ďalší zdravý rozvoj banky a tým zvyšovanie jej prínosu pre rozvoj ekonomiky Slovenska však bude do veľkej miery závislý na riešení platobnej neschopnosti podnikov a tvorbe jasnej legislatívy, ktorá ešte zďaleka nie je dostatočná. Tak ako pre celé bankovníctvo i pre Tatra banku, a. s., však bude veľmi dôležité, akú politiku bude prevádzať Národná banka Slovenska pri riadení úverovej politiky komerčného bankovníctva. Národná banka môže podstatným spôsobom prispieť k rozvoju alebo k útlmu úverovej činnosti bánk, k podpore rozvoja bankových nástrojov, alebo ich stagnácii, k podpore rozvoja medzibankového peňažného trhu, k podpore vzniku kapitálového trhu a jeho využívania pre rozvoj ekonomiky Slovenska.

Zostáva mi len vysloviť želanie, že nová Národná banka Slovenska vytvorí dostatočný priestor pre zdravý rozvoj komerčného bankovníctva na Slovensku.

Stavebné sporenie – novinka na našom trhu

JUDr. Roland Burger, Prvá stavebná sporiteľňa

Koncom vlaňajšieho roku sa v našom peňažníctve objavil nový produkt na trhu. U nás dovtedy neznámy druh stavebného sporenia sa dostal mimoriadne rýchlo a intenzívne do povedomia nielen odborníkov, ale i laickej verejnosti. A to nielen iba vďaka intenzívnej reklamnej kampane, ktorou sa Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., prezentovala na verejnosti od prvého dňa svojej existencie, ale najmä vďaka výhodám, ktoré stavebné sporenie poskytuje tej najširšej vrstve obyvateľstva na Slovensku.

Bývanie, ako základná potreba človeka, bolo a bude vždy spojené s vysokými finančnými nákladmi. Prevažná časť obyvateľstva je dnes vystavená tlaku, ktorý spôsobilo neustále zvyšovanie nákladov na bývanie a služieb spojených s ním. Rôzne formy štátnej podpory v oblasti bytovej výstavby, ktoré boli z nepochopiteľných dôvodov veľmi populárne, patria už iba minulosti. Náš občan je od nového roku odkázaný výlučne na vlastné finančné prostriedky. V tejto novovzniknutej situácii sa na trhu objavilo **stavebné sporenie,** ktorého základnou myšlienkou je po uplynutí doby sporenia poskytovať sporiteľom úrokovo mimoriadne výhodný úver na zabezpečenie nového, alebo na udržanie a zlepšenie existujúceho bývania.

S touto formou financovania nemáme u nás žiadne skúsenosti. A to nielen na Slovensku, ale dokonca nikde vo Východnej Európe. Prvá stavebná sporiteľňa je teda skutočne prvá v tejto časti Európy. Preto sú veľmi dôležité prepojenia na rakúskych a nemeckých partnerov, ktorí poznajú stavebné sporenie veľmi dôverne. Podľa štatistických údajov je každý tretí obyvateľ Nemecka a dokonca každý druhý obyvateľ Rakúska stavebným sporiteľom. Aj táto skutočnosť je jednou z hlavných príčin, prečo došlo najprv k rokovaniam a neskôr k dohode Bausparkasse Schwäbisch Hall (Nemecko), Raiffeisen Bausparkassen Wien (Rakúsko) a Slovenskou štátnou sporiteľňou. Po takmer dvojročnej prípravnej fáze začala akciová spoločnosť Prvá stavebná sporiteľňa svoju činnosť 16. 11. 1992.

Na tomto mieste treba poukázať ešte na niektoré významné faktory,

ktoré v rozhodujúcej miere prispeli k tomu, že zahraniční partneri prejavili tak enormný záujem o spoluprácu a napokon investovali svoj kapitál do aktivít Prvej stavebnej sporiteľne, a. s., na Slovensku. Ako ukazujú výsledky stavebného sporenia v susednom Rakúsku, môže sa stať systém stavebného sporenia aj na Slovensku dôležitým a významným nástrojom financovania bytovej výstavby a rozhodujúcou pákou bytovej politiky. Skúsenosti susedov jednoznačne ukazujú, že táto atraktívna forma sporenia umožňuje jednotlivcom zabezpečiť si budúcnosť, pretože je silne motivujúca, zároveň vyžaduje a taktiež podporuje vlastnú iniciatívu. Pomocou stavebného sporenia sa dá ľahšie vytvoriť „bývanie vo vlastnom". Teda stavebné sporenie podporuje aj získanie vlastných bytov.

Už aj z dôvodu úzkej zemepisnej blízkosti susedného štátu Slovenska, je pochopiteľná snaha Rakúšanov a Nemcov angažovať sa v tejto činnosti u nás. Pravda, nielen kapitálová účasť, ale aj rovnako potrebné know-how, ktoré poskytli naši zahraniční partneri Prvej stavebnej sporiteľni, a. s., predurčuje skutočne úspešnú budúcnosť pre našu sporiteľňu. Aktívna účasť štátu prostredníctvom štátnej prémie jednoznačne potvrdzuje hlavný cieľ stavebného sporenia : zlepšiť bytovohospodárske pomery v Slovenskej republike. Pomocou stavebného sporenia možno financovať výstavbu vlastného bytu, kúpu stavebného pozemku, kúpu domu, kúpu bytu, rôzne stavebné úpravy, sanácie, renováciu či modernizáciu, ako aj energeticky úsporné opatrenia.

Ako prijali naši občania novú formu sporenia? Už dnes možno s radosťou konštatovať, že nečakane pozitívne. Napriek tomu, že november neprinieslo výraznejší záujem zo strany sporiteľov, v decembri akoby sa bolo vrece roztrhlo. Takmer zo dňa na deň, z týždňa na týždeň sa zdvojnásobovali počty záujemcov, a tým teda uzavretých zmlúv. A ako je to u nás v takýchto záležitostiach už dobrou tradíciou, obrovské masy váhavcov sa rozhodli uzavrieť zmluvu o stavebnom sporení až na poslednú chvíľu. Rovnako ako pred rokom v súvislosti s kupónovou privatizáciou, aj tento raz ľudia v posledné dni roka doslova „prepadli" pobočky a filiálky Slovenskej štátnej sporiteľne, kde sa zmluvy uzatvárajú. Vytvárali sa dlhé rady a často vznikali aj nepríjemné, kalamitné situácie, ale napokon boli spokojní všetci zúčastnení. Kvôli úplnosti treba však poznamenať, že záujem z celoslovenského hľadiska vôbec nie je rovnomerný. Sú regióny, kde na niektorých miestach organizovali dokonca autobusové zájazdy do najbližšej pobočky a doslova hromadne sa uzatvárali zmluvy. Na druhej strane sú však aj také miesta, kde obyvatelia zatiaľ ešte nepochopili podstatu a výhody, ktoré stavebné sporenie skutočne poskytuje našim obyvateľom.

Kedy sa dostaneme do situácie, že bude každý druhý alebo tretí občan Slovenska aktívnym stavebným sporiteľom? Na to si budeme ešte samozrejme musieť pár rokov počkať. Avšak jednoznačne možno už dnes konštatovať, že nový produkt stavebného sporenia bol na Slovensku prijatý absolútne pozitívne.

Slávnostný prihovor na pracovnom rokovaní Valného zhromaždenia v hoteli Satel v Poprade v decembri 1992 predniesol Ing. Alojz ONDRA, generálny riaditeľ SŠTSP (vľavo). Na fotografii ďalej Dr. Marcela Snopeková, Horst Kleiner, predseda predstavenstva Bausparkasse Swäbisch Hall, Erich Rainbacher, generálny riaditeľ Raiffeisen Bausparkassen Wien.

Predseda predstavenstva pán Horst KLEINER (Bausparkasse Swäbisch Hall) odovzdáva ocenenie za aktívny podiel na vzniku a založení Prvej stavebnej sporiteľne pani Dr. Marcele SNOPEKOVEJ, riaditeľke sekretariátu generálneho riaditeľa SŠTSP (december 1992).

Foto: **Ing. Gabriel Kollár**

Aktivity Slovenskej záručnej banky

Ing. Jozef Drška, Slovenská záručná banka

Slovenská záručná banka je štátny peňažný ústav so špeciálnou činnosťou (ďalej len SZB). Zameriava sa na podporné aktivity, ktoré smerujú k rozvoju vznikajúcich podnikateľských subjektov a ich aktivít a na realizovanie rozvojových impulzov v ekonomike Slovenskej republiky v štyroch základných smeroch:

— podporovať vznik a rozvoj súkromných malých a stredných podnikov;
— podporovať proces reštrukturalizácie podnikov a privatizácie;
— pomáhať internacionalizácii prostredníctvom vstupu na zahraničné trhy a
— poskytovať pomoc pri riešení otázok regionálnej politiky.

V konkretizácii uvedených aktivít v činnosti banky ide predovšetkým o:

— preberanie záruk za úvery poskytované komerčnými bankami podnikom, ktoré nedisponujú v potrebnom rozsahu majetkovými istotami na zabezpečenie požadovaného úveru;
— poskytovanie jednorazových nenávratných finančných príspevkov na úhradu časti úrokov z úverov poskytnutých na realizáciu vládnych rozvojových programov a štrukturálnych zmien;
— poskytovanie konzultácií a poradenskej činnosti nadväzne na aktivity banky.

Slovenská záručná banka má pôsobnosť v Slovenskej republike a preto jednotlivé formy podpory sa môžu poskytnúť len podnikateľským subjektom, ktoré majú sídlo a realizujú svoj podnikateľský zámer na území Slovenskej republiky. Súčasne spolupracuje so všetkými komerčnými bankami, ktoré vyvíjajú úverovú aktivitu na Slovensku.

Okrem už rozpracovaných mechanizmov a všeobecných postupov sa SZB podieľa na realizácii priorít s **osobitným režimom.** Ten sa v súčasnosti vzťahuje na oblasť poľnohospodárstva a cestovného ruchu, kde bol vyhlásený samostatný Program podpory a rozvoja cestovného ruchu na Slovensku a Program podpory malých a stredných poľnohospodárskych podnikov v rezorte Ministerstva pôdohospodárstva SR.

Finančný príspevok v intenciách Programu Podpory rozvoja cestovného ruchu podporuje akcie, ktoré sú zamerané na rekonštrukciu a modernizáciu ubytovacích zariadení, vylepšenie vybavenia existujúcich zariadení a stredísk, ich dobudovanie, na zariadenia, ktoré poskytujú doplnkové služby a obnovu kultúrno-historických objektov s ich následným využitím pre voľný cestovný ruch.

V rámci Programu malých a stredných poľnohospodárskych podnikov môžme podporiť samostatné hospodáriacich roľníkov, prípadne spracovateľov vlastnej poľnohospodárskej

produkcie (min. 50 %). Finančné prostriedky, ktoré sa poskytnú formou jednorazového finančného príspevku, sa môžu použiť predovšetkým na úhradu úrokových nákladov a splátku úveru.

V rámci Finančného memoranda PHARE s cieľom vytvoriť podmienky pre vznik a počiatočné obdobie rozvoja súkromného malého a stredného podnikania, SZB od 1. 10. 1992 rozšírila činnosť preberania záruk v rámci **Projektu PHARE.** Jeho hlavným cieľom je umožniť začínajúcim podnikateľom realizáciu podnikateľských zámerov a urýchliť vytváranie stabilných, prosperujúcich menších podnikov, schopných ďalšieho samostatného rozvoja.

V súčasnosti má Slovenská záručná banka rozpracovaný ďalší program pomoci pre malé a stredné podniky z fondu PHARE, a to v rámci Programu malých úverov — ide o poskytovanie záruk pri maximálnej výške úveru do 500 tis. Kčs. V podstate ide o podnikateľské aktivity na báze vlastnej práce (remeselná činnosť).

Na základe doterajších skúseností a nevyhnutnosti podporovať podnikateľskú sféru v rámci procesu privatizácie a pri realizácii zámerov štrukturálnej politiky **rozšírila** SZB v 2. polovici roku 1992 svoje aktivity i na **podporu väčších stredných a veľkých podnikateľských subjektov.**

V rámci týchto aktivít sa Slovenská záručná banka orientuje na dve hlavné formy podpory:

a) poskytuje záruky v rámci veľkej privatizácie, na kúpu podniku, alebo jeho časti, na základe schválených privatizačných projektov,
b) poskytuje finančné príspevky na projekty, ktorých realizáciou sa zabezpečia prínosy v súlade s cieľmi vládneho programu vyhláseného príslušným rezortom (gestorom programu).

Slovenská záručná banka sa nepriamym spôsobom zapája i do procesu podpory **exportu,** a to formou záruky za úvery na podnikateľské aktivity, ktorých vstupy nachádzajú umiestnenie na zahraničných trhoch. Vzhľadom na obmedzený rozsah disponibilných zdrojov sa však táto podpora neuskutočňuje komplexne, pričom požiadavky zo strany podnikateľov sú predovšetkým na vystavovanie protizáruk pre komerčné banky a úhrady úrokových rozdielov medzi zahraničnou a tuzemskou úrokovou mierou.

Pre všetky podnikateľské subjekty, s ktorými prichádza SZB do styku vo svojej činnosti, poskytuje poradenskú, konzultačnú činnosť a pomoc v riešení podnikateľských zámerov subjektom, prípadne ich personálu.

Z analýz a potrieb rozvoja súkromného sektoru vyplynulo rozhodnutie vybudovať experimentálne 2 – 3 **regionálne zastúpenia** vo vybraných okresoch Slovenska. Prvými konkrétnymi výsledkami takto prijatej koncepcie je zriadenie prvých dvoch regionálnych zastúpení Slovenskej záručnej banky **v Čadci** (s pôsobnosťou pre okresy Čadca a Dolný Kubín) a **v Rimavskej Sobote** (pre okresy Lučenec, Rožňava, Rimavská Sobota a Veľký Krtíš). Urobili sme prvé kroky na založenie tretieho regionálneho zastúpenia SZB vo **Vranove nad Topľou** (pre okresy Bardejov, Humenné, Svidník, Trebišov a Vranov).

V rámci pripravovaných nových aktivít podpory malého a stredného sú-

kromného podnikania pripravuje Slovenská záručná banka dva programy, ktoré by súčasne mali aktivizovať úverovú činnosť komerčných bánk, a to:

— poskytovanie návratných finančných výpomocí na úhradu úrokov z úveru;
— využívanie nenávratných (uvádzaných) finančných príspevkov na úhradu prvých splátok úrokov.

Slovenská záručná banka má záujem naďalej aktívne vstupovať do procesu účelného a efektívneho využitia prostriedkov zahraničnej pomoci, a to formou sústredenia časti týchto prostriedkov v SZB, ktorá by na jednej strane robila správu týchto prostriedkov a na druhej strane v úzkej súčinnosti s rezortnými a vládnymi orgánmi by ich využívala v súlade s ich účelovým určením.

Podľa návrhu **projektu Horné Považie** za sponzorstva Programu PHARE účasť štátu v Regionálnom investičnom fonde, a. s., bude zabezpečená prostredníctvom Slovenskej záručnej banky, ako akcionára v menovanej akciovej spoločnosti. Pre **Regionálny investičný fond** a pre budúcich klientov bude SZB poskytovať služby v rámci svojho zamerania. Predpoklad realizácie uvedených projektov je v prvých mesiacoch roku 1993.

V rámci podpory súkromného podnikania za 15 mesiacov svojej činnosti Slovenská záručná banka, š. p. ú., z celkového počtu 920 prijatých žiadostí o podporu, schválila 493 projektov. Na základe kladného posúdenia predložených žiadostí bolo rozhodnuté poskytnúť 481 záruk za bankové úvery v celkovej výške 1564,7 mil. Kčs, t. j. priemerne 3,25 mil. Kčs na jeden projekt. V objeme poskytnutých záruk to predstavuje hodnotu 968 mil. Kčs, t. j. na jeden projekt pripadá priemerná záruka vo výške 2,0 mil. Kčs. Výška poskytnutých záruk sa pohybuje v rozpätí od 21 tis. Kčs do 12,5 mil. Kčs pri priemernom rozpätí úveru od 30 tis. Kčs do 42 mil. Kčs.

V príspevkovej oblasti bolo podporených 87 projektov v celkovej hodnote 87,7 mil. Kčs. Očakávané efekty z realizácie podporených projektov predstavujú podľa údajov Slovenskej záručnej banky vytvorenie viac ako 3682 pracovných miest.

Osobitne sme riešili s príslušnými komerčnými bankami tzv. zelené úvery, pri ktorých Slovenská záručná banka poskytla záruky za 324 poľnohospodárskych organizácií v celkovej výške 534,3 mil. Kčs.

V súčasnosti zabezpečuje Slovenská záručná banka aktivity prostredníctvom 13 fondov, z toho 8 záručných a 5 podporných fondov, ktoré sa členia podľa zverených prostriedkov s účelovým určením.

Jedinečnosť medzibankového clearingu

Ing. Anna Pastuchová,CSc., Národná banka Slovenska

V súlade s hlavnou úlohou stability meny si stanovuje centrálna banka u nás aj úlohu koordinácie platobného styku a zúčtovania bánk. Na zabezpečenie uvedeného treba vytvoriť zodpovedajúce legislatívne prostredie pre banky. Za základné normy, ktoré upravujú oblasť bezhotovostného platobného styku, sa vo všeobecnosti považujú najmä:

- Obchodný zákonník (Zákon č. 513/1991 Zb)
- Občiansky zákonník (Zákon č. 47/1992 Zb.)
- Vyhláška o platobnom styku a zúčtovaní medzi bankami (č. 51/1992 Zb.)
- Všeobecné obchodné podmienky vedenia účtov klientov u bánk a vykonávanie platobného styku a zúčtovania na týchto účtoch (vydané ŠBČS dňa 24. 7. 1992).

Ďalej treba uviesť, že platobný styk a zúčtovanie bánk so zahraničím sa riadi osobitnými predpismi (Devízový zákon č. 528/1990 Zb. vrátane zmien a doplnkov vykonaných Zákonom č. 228/1992 Zb. a vzájomnými dohodami.

Pokiaľ ide o ďalší rozvoj uvedených legislatívnych noriem, najmä v oblasti, upravujúcej platobný styk a zúčtovanie bánk, ktoré svojim spôsobom stanovujú určité rámcové podmienky pre vlastné systémy platobného styku jednotlivých bánk, odporúčame aj po 1. 1. 1993 zachovávať „harmonizáciu" týchto podmienok v Slovenskej a Českej republike. Zachovanie spoločného východiska a najmä udržanie si progresívneho vzájomného vývoja,umožní našim bankám „inkasovať" efekty, ktoré plynú zo sféry hladkého platobného styku medzi bankami dvoch štátov – s možnosťou využitia moderných domácich clearingových centier.

Systém fungovania clearingu medzi bankami

Clearing je sprostredkovateľ bezhotovostného platobného styku a zúčtovania medzi bankami. V prípade jeho neexistencie by skončil vlastný platobný styk každej banky na úrovni jej centrály (centrála – pobočky, príp. expozitúry). Aj v období centralizácie bankového systému u nás (do 1. 1. 1990) s dominantným postavením ŠBČS (1953–1989), ktorá vykonávala v podstate väčšinu operácií vo vnútri štátu, bolo treba uskutočňovať vzájomné zúčtovanie tejto banky s ostatnými špecializovanými bankami štátu (ČSOB, Živnobanka, Investičná banka, sporiteľne). Vlastný systém platobného styku a medzibankového zúčtovania prešiel určitým historickým vývojom od vzájomného zúčtovania „každá banka s každou" až po zúčtovanie prostredníctvom clearingového centra:

- každá banka s každou bankou

Tento systém je založený na princípe vzájomných účtov u každej zúčastnenej banky a vo svojom dôsledku znamená určitú neefektívnosť vo forme rozdrobenia a umŕtvenia prostriedkov bánk spojenú s technickými problémami zúčtovania (napr. pri súčasnom počte 53 bánk),

- prostredníctvom clearingového centra

Tento systém u nás je založený na tom, že si banky navzájom bezhotovostne vyrovnávajú svoje pohľadávky a záväzky prostredníctvom stanoveného subjektu – clearingového centra. V roku 1992 vykonávalo túto činnosť len zúčtovacie centrum ŠBČS, pričom v tomto roku vykonáva túto činnosť aj Bankové zúčtovacie centrum Slovenska (BZCP, a. s.).

O význame clearingového centra pre jednotlivé banky niet pochýb. Je to subjekt, ktorý „pracuje pre banky" pričom sa naň kladú požiadavky autonómie, určitej nezávislosti, vyso-

kej spoľahlivosti a bezpečnosti dát. Vo všeobecnosti sa neodporúča, aby úlohu clearingového centra prevzala na seba komerčná banka (možnosť prístupu k údajom konkurenčných bánk). V počiatočnom období postupného prebudovania nerozvinutého jednostupňového bankového sektoru u nás (po 1. 1. 1990) prevzala na seba určitú úlohu zriadenia a prevádzkovania clearingového centra centrálna banka štátu. Je na mieste uviesť, že vybudovala centrum, ktoré znesie najprísnejšie európske kritériá (ale aj napr. Japonska a iných vyspelých krajín). Zavedením moderného systému, na ktorý pružne naviazali nutnými softwareovými úpravami aj obchodné banky, sa kvalitatívna úroveň spracovania medzibankového platobného styku výrazne zvýšila.

Jedinečnosť medzibankového clearingu

Jedinečnosť existujúceho medzibankového clearingu u nás možno hodnotiť vo vzťahu k úlohám a najmä k nástrojom centrálnej banky v oblasti riadenia menovej politiky. Pokúsim sa stručne poukázať práve na tieto aspekty:

- základnou činnosťou clearingu je zabezpečenie realizácie medzibankového platobného styku a zúčtovania

(viď. obr.)

Pohľad do clearingového centra Národnej banky Slovenska

- jedinečnou činnosťou clearingu je, bez narušenia základnej činnosti (dokonca v harmonickej súčinnosti), realizácia nástrojov centrálnej banky štátu na úseku riadenia rezerv bánk.

V prípade, že by clearing slúžil len na „evidenčné" bezhotovostné zúčtovanie pohľadávok a záväzkov bánk medzi sebou, splnil by svoju úlohu, ale v žiadnom prípade by nezabránil tvorbe „inflačných peňazí" v štáte (v prípade, že by banka viac uhradila než na čo má), t. j., nespĺňal by požiadavku, že každá platba banky musí byť krytá. Ustanovením, že súčasťou clearingového zúčtovania bánk sú aj rezervy týchto bánk, ktoré sú povinné tieto banky udržiavať na účtoch centrálnej banky, sa zaviedol inštitút krytia clearingového zúčtovania, čím sa zabránilo aj prípadnému lavínovitému šíreniu problémov banky (nesolventnosti) na ďalšie banky. K „tvorbe peňazí" v clearingu predsa len dochádza, ale len v súlade s klasickými nástrojmi úverovej politiky centrálnej banky štátu vo vzťahu k riadeniu množstva peňazí v obehu.

Záverom možno uviesť aj to, že zavedený existujúci systém medzibankového zúčtovania bude samozrejme prechádzať určitým generačným vývojom (možnosti skracovania lehoty zúčtovania, napojenia bánk on-line, rozvoj novej techniky a pod.). Sme toho názoru, že úroveň spracovania, založená dnešným clearingom by mala byť v budúcnosti základom (minimom) pre naštartovanie zmien v platobnom styku a zúčtovaní medzi bankami.

Slovenská poisťovňa, a. s.

Váš partner – Vaša istota

Ing. Vladimír Horváth, Slovenská poisťovňa

Do vzniku prvej ČSR v roku 1918 bolo poisťovníctvo na území terajšej Slovenskej republiky rozvinuté rovnako ako v ostatných častiach Európy. Na Slovensku v tom čase pôsobilo 25 poisťovní v oblasti poistenia majetku, úrazu a zodpovednosti za škodu a 45 poisťovní, ktoré sa zaoberali poistením osôb. Z nich ani jedna nemala hlavné sídlo na Slovensku.

Pokusy koncom 19. a začiatkom 20. storočia založiť národnostne slovenskú poisťovňu neboli úspešné. Toto úsilie bolo zavŕšené v apríli 1919, kedy vzniká **Prvá slovenská poisťovňa, u. s.,** v Bratislave, neskôr ako **Slovenská poisťovňa, u. s.,** v Bratislave. Jej spoluzakladateľom okrem Prvej uhorskej všeobecnej poisťovne, u. s., v Budapešti, ktorej kmene na Slovensku prevzala, bola tiež Prvá česká vzájomná poisťovňa v Prahe. Akcionármi sa stali aj mnohé ďalšie slovenské peňažné ústavy (Slovenská banka, Tatra banka, Hospodárska banka, Myjavská banka, Národná banka v Banskej Bystrici, Mešťanská banka, Ľudová banka v Námestove, Americko-slovenská banka a ďalšie).

Keďže Slovenská poisťovňa, u. s., prevzala po svojom založení väčšinu slovenských kmeňov bývalých maďarských poisťovní, bola už od začiatku najväčšou poisťovňou na Slovensku.

Svoju vedúcu pozíciu si udržala na Slovensku až do znárodnenia poisťovníctva v októbri 1945. Potom bola jedným z hlavných článkov vzniku poisťovne SLOVAN, n. p. v Bratislave, ktorá mala takmer do roku 1948 monopolné postavenie v poisťovníctve na Slovensku.

Po februári 1948 došlo na území štátu k zlúčeniu všetkých piatich poisťovní a vznikla celoštátna monopolná Československá poisťovňa, n. p., v Prahe, ktorá sa od roku 1953 stala Štátnou poisťovňou so sídlom v Prahe a oblastným riadiacim orgánom pre Slovensko v Bratislave.

V rámci federálneho usporiadania štátu sa od 1. 1. 1969 rozdelila Štátna poisťovňa v Prahe na dva územné monopolné poisťovacie ústavy, a to Českú štátnu poisťovňu v Prahe a Slovenskú štátnu poisťovňu v Bratislave. Obidve pôsobili na území príslušnej republiky.

Od roku 1948 až do roku 1990 bolo poisťovníctvo úzko spätè s ústredným štátnym plánovaním a riadením, bez možnosti rozhodovania o aktívnom využití svojho finančného efektu v oblasti samotného podnikania.

Podstatná zmena v tomto smere

nastala 1. 11. 1991, kedy rozhodnutím Ministerstva financií Slovenskej republiky, bola založená Slovenská poisťovňa, a. s.,(SP, a. s.) v Bratislave. Zakladateľ si ponechal 100 % akcií SP, a. s., 48 % jej základného kapitálu sa stalo predmetom kupónovej privatizácie, čo je prvý krok na to, aby sa Slovenská poisťovňa, a. s., stala plnohodnotnou akciovou spoločnosťou s diverzifikovanými akcionármi.

Orgánmi SP, a. s., sú valné zhromaždenie, predstavenstvo a dozorná rada. Výkonným orgánom Slovenskej poisťovne, a. s., je generálne riaditeľstvo, v čele ktorého stojí generálny riaditeľ. Toľko stručne, pokiaľ ide o orgány a organizáciu.

Slovenská poisťovňa, a. s., má v súčasnosti 4 odštepné závody. Tieto realizujú svoju činnosť prostredníctvom pobočiek a zastupiteľstiev. Pobočky SP, a. s., sú vo všetkých súčasných sídlach okresov na Slovensku. V ostatných väčších mestách a obciach si pobočky zriaďujú zastupiteľstvá v záujme priblíženia svojich služieb ku klientom. V dnešnej dobe pracuje na všetkých organizačných jednotkách spolu 2880 pracovníkov. Najbližší kontakt s obyvateľstvom Slovenska zabezpečuje prostredníctvom rozsiahlej siete externých spolupracovníkov – dôvernikov (cca 12 000 osôb), ustanovených v jednotlivých obciach, vo väčších priemyselných obciach, aglomeráciách a v podnikoch.

Ako poisťovňa sme v minulom roku dosiahli prijaté poistné vo výške cca 5,6 mld korún, z toho v zmluvnom poistení od obyvateľstva 2,9 mld. Celkom spravujeme cca 4,6 milióna poistných zmlúv, z toho takmer 1,8 milióna majetkových a zvyšok osobných. V minulom roku sme vybavili viac ako milión poistných udalostí, z čoho väčšiu polovicu predstavovali majetkové poistné udalosti (cca 576 tisíc).

Prechod Slovenskej poisťovne, a. s., zo štátneho podniku na akciovú spoločnosť nám umožnil pružnejšie reagovať na trhové hospodárstvo aj v tejto oblasti. Náš management si je vedomý veľkej zodpovednosti za ďalší vývoj našej akciovej spoločnosti a za získanie si zodpovedajúceho postavenia na finančnom poli Slovenska. Zatiaľ poistný trh u nás nie je ešte nasýtený. Existuje ešte množstvo rizík, ktoré doposiaľ nik na Slovensku nepoisťuje. Sú to zväčša riziká, ktoré sa v centrálne plánovanej ekonomike nevyskytovali, avšak dnes začínajú byť klientami požadované. I keď je Slovenská poisťovňa, a. s., zatiaľ najväčšou poisťovňou na Slovensku, neznamená to, že sedí na vavrínoch. Naše úsilie je orientované nielen na zachovanie, ale predovšetkým na posunutie vážnosti SP, a. s., výrazným smerom dopredu. Dnes už majú šancu uplatniť sa u nás aj zahraničné poisťovne a preto nezostáva veľa času, kým budeme denno-denne zápasiť

so skutočne silnou konkurenciou o klienta.

Usilujeme sa preto skvalitňovať, zrýchľovať služby, aby naši poistení nemali dôvod od nás odchádzať, aby nám ostali verní aj v období pre nás veľkých a rozhodujúcich skúšok. Musia v nás vidieť jednoznačne spoľahlivého a výhodného partnera. Pritom si musíme zachovať serióznosť a nedopustiť možnosť vzniku rôznych špekulácií zo strany niektorých poistených. Nezabúdame ani na našich pracovníkov. Postupne zavádzame doškoľovacie kurzy v danej odbornosti, ale i v psychológii prístupu k zákazníkom.

Svojím klientom Slovenská poisťovňa, a. s., vychádza v ústrety aj v inom smere. Ide o oblasť zhodnocovania zdrojov, ktoré spravuje naša spoločnosť. Zdroje poisťovní, to sú peniaze klientov, ktoré sa po čase, zhodnotené pri stálom krytí rizika zasa vrátia klientovi. Preto Slovenská poisťovňa, a. s., vyvíja vlastnú podnikateľskú činnosť. V súčasnom období je to zariadenie vlastnej banky ISTROBANKA, a. s., leasingovej spoločnosti SPLeasing, a. s. a investičnej spoločnosti ISTROINVEST, a. s., ktorá spravuje naše investičné privatizačné fondy. Inými slovami povedané, naše úsilie vo finančnej sfére sa orientuje na poskytovanie úverov, kde v záujme rozvíjajúceho sa finančného trhu chce Slovenská poisťovňa, a. s., v konečnom cieli poskytovať komplexné služby finančného trhu. Ďalšia oblasť, do ktorej chceme vstúpiť, sú cenné papiere. Tento druh služieb je zatiaľ len v štádiu rozvoja, nakoľko doposiaľ pôsobí len sekundárny trh cenných papierov. Ide však o perspektívnu oblasť, na ktorú sa intenzívne pripravujeme cez naše dcérinné spoločnosti. Sme jedným zo zakladajúcich členov Bratislavskej burzy cenných papierov. Prostredníctvom IPF a Istroinvestu, a. s., chceme umožniť našim terajším i budúcim partnerom účasť na finančnom trhu. Rovnako sa usilujeme priamou účasťou zapojiť do budovania cestovného ruchu, ktorý vo svete preživa nebývalú renesanciu. Sú tu ešte ďalšie podnikateľské zámery, o ktorých budeme našu verejnosť informovať v blízkej budúcnosti.

Slovenská poisťovňa, a. s., predovšetkým ponúka komplexnosť poistnej ochrany. To znamená inými slovami: „Všetky druhy poistení pod jednou strechou". Ďalej sú to skúsenosti našich pracovníkov s poistením, dobrá znalosť poistného trhu – požiadaviek poistených. V neposlednom rade aj dostatočný objem rezerv poistného, ktorý jednak zabezpečuje nás, ale aj poistených pred nepredvídanými poistnými udalosťami väčšieho rozsahu.

Obdobie, ktorým v súčasnosti predchádza SP, a. s., patrí ku kľúčovým v celej jej doterajšej histórii. Aspektov, ktoré navodzujú tento stav, je niekoľko. Jedným, avšak zásadným, bolo prijatie Zákona č. 24/1991 Zb. o poisťovníctve s jeho neskoršími novelami, ktorým sa zabezpečil prístup na poisťovací trh ďalším domácim i zahraničným subjektom.

Slovenská poisťovňa, a. s., v súčasnej dobe poskytuje celý rad rôznych druhov poistení pre fyzické osoby a organizácie. Je však potrebné pripravovať stále nové druhy poistenia, predovšetkým pre podnikateľov a organizácie.

Naše aktivity možno rozdeliť do niekoľkých skupín:

Poistenie organizácií a podnikateľov,

Poistenie poľnohospodárskych organizácií a podnikateľov,

Poistenie občanov.

V prvom prípade ide hlavne o ochranu majetku organizácií a podnikateľov. Tieto poistenia môžeme zaradiť do niekoľkých základných ponúk. Ide hlavne o poistenie hnuteľného a nehnuteľného majetku proti živelným udalostiam, poistenie pre prípad poškodenia vodou z vodovodných zariadení, riziko odcudzenia, poistenie poškodenia pri vnútroštátnej doprave, poistenie pre prípad poškodenia, zničenia alebo odcudzenia motorových vozidiel, poistenie pre prípad poškodenia alebo zničenia strojov a strojových zariadení, v ďalšom je to poistenie pre prípad poškodenia alebo zničenia skla, poistenie zodpovednosti za škodu vzniknutú prepravou zásielok, poistenie výstav, poistenie pre prípad poškodenia alebo zničenia audiovizuálnej techniky a ostatných elektronických zariadení, ako aj iné druhy poistenia, ktoré si bude náš zákazník žiadať.

Samozrejme, poskytujeme aj rôzne zľavy na poistnom, napr. za bezškodový priebeh, za zabezpečovacie zariadenia, ktoré chránia poistený majetok a pod.

V poistení poľnohospodárskych organizácií a podnikateľov sme zaznamenali najväčšie zmeny v dôsledku zrušenia zákonného poistenia. Dnes si už poľnohospodári sami môžu vybrať ten druh poistenia, ktorý im najviac vyhovuje. Pre rastlinnú výrobu ponúkame niekoľko druhov poistenia, najmä však ide o poistenie pre prípad poškodenia ľadovcom a poistenie pre prípad živelných udalostí.

Tieto poistenia možno dojednať buď krátkodobo, na jeden rok, alebo na päť rokov, čo je samozrejme lacnejšie a to až o 20%. Sadzby jednotlivých druhov poistenia sú pohyblivé, v závislosti od škodového priebehu.

Okrem už spomenutých druhov poistenia rastlinnej výroby ponúkame aj poistenie viniča hroznorodého proti poškodeniu mrazmi, poistenie plodín proti vyzimovaniu, poistenie kvetín pre prípad živelných udalostí a v neposlednom rade je to aj poistenie predpestovaných priesad zeleniny, tabaku, koreninových a aromatických rastlín.

Rovnako pestrá je aj ponuka poistení pre živočíšnu výrobu, kde ponúkame poistenia pre prípad hromadných škôd, ďalej poistenia pre prípad jednotlivých hospodárskych zvierat, poistenie plemenníkov pre prípad jednotlivých škôd, krátkodobé poistenie koní chovaných na špeciálne účely, poistenie farmového chovu jeleňa, daniela, muflona a kamzíka, ako aj poistenie násadových vajec a jednodňovej hydiny v elektrickej liahni a poistenie chovu slimákov a dážďoviek.

Na záver chcem ešte poznamenať, že tak ako iné organizácie, aj poľnohospodárskym organizáciám môžeme poistiť majetok podľa rizík, ktoré som uviedol, nevynímajúc poistenia zodpovednosti za škody. Zároveň sme pripravení vyhovieť aj špeciálnym požiadavkám našich klientov.

Čo sa týka poistenia majetku občanov, tak aj v tomto prípade, popri tradičných formách poistenia, z ktorých niektoré sme upravili, vznikli aj nové druhy poistenia, ktoré už ponúkame našim klientom.

K výraznej zmene došlo v havarijnom poistení, kde ponúkame širší výber spoluúčasti ako doteraz. Ponúkame poistenie špeciálnej výbavy vozidla a možnosť opravy motorových vozidiel i v zahraničí. Tradičné poskytovanie bonusu za bezškodový priebeh sa osvedčil, avšak plánujeme jeho doplnenie „malusom", čo znamená zvýšenie poistného pri vysokej škodovosti.

V blízkej budúcnosti by sme chceli ponúknuť tiež nový druh poistenia domácnosti, kde si každý občan bude môcť vybrať riziká, pre ktoré sa sám rozhodne, aby si chránil svoj

majetok. Zaviedli sme poistenie bicyklov, ktorých hodnota je vyššia ako 4000 Kčs, a to tiež pre prípad poškodenia. Od roku 1992 poskytujeme aj nový spôsob poisťovania zodpovednosti z výkonu povolania, ktoré je založené na výbere poistnej sumy a je dlhodobým poistením.

Už v turistickej sezóne uplynulého roka sme ponúkali upravené poistenie pre cesty a pobyt. Občan si môže vybrať z viacerých poistných súm a môže si pripoistiť tiež špeciálnu batožinu, ako sú kamery a pod.

Existuje samozrejme ešte celý rad poistení, ktoré našim občanom ponúkame, a taktiež sme pripravení, v prípade záujmu, vyhovieť i špeciálnym požiadavkám.

Veľmi veľkú skupinu predstavujú poistenia občanov pre prípad úrazu, smrti i životné poistenia, ktoré tvoria rôzne kombinácie. Teda celá rodina má možnosť zabezpečiť sa, nevynímajúc i dôchodkové poistenie, ktoré zabezpečuje prilepšenie si pri odchode do dôchodku.

Vo veľkej miere je rozšírené i poistenie mládeže, ktoré môže pomáhať napr. pri dosiahnutí dospelosti, prípadne pri vstupe do manželstva a pod.

Všetky životné poistenia poskytujú značné výhody, ktoré spočívajú v osobitných prémiách, či už pri dožití, alebo pri úmrtí. Nesmiem opomenúť ani tú skutočnosť, že ak sa občan stane invalidným a prizná sa mu invalidný dôchodok, môže byť oslobodený od ďalšieho platenia poistného. Táto výhoda je zapracovaná do viacerých typov poistení. Životné poistenia odporúčame tým podnikateľom, ktorí sú zaťažení úverom, aby nespôsobili problémy svojim rodinám v prípade nešťastia.

Uvedené druhy poistenia ponúkame aj pre organizácie, aby mohli v rámci svojho sociálneho programu zabezpečiť poistenie zamestnancov zo svojich finančných prostriedkov.

Spomenul som samozrejme iba niektoré druhy poistenia, ktoré ponúkame svojim zákazníkom, pretože v krátkosti sa nedá povedať, čo všetko zahŕňa naša ponuka. Treba však podotknúť, že aj keď je naša ponuka pestrá, ešte stále je čo zlepšovať. Chceme zlepšiť svoje služby predovšetkým tým, že skvalitníme našu prácu pri vybavovaní vzniknutých škôd, pretože len kvalitou a urýchlením vybavovania požiadaviek našich klientov si môžeme udržať ich sympatie v súčasnej konkurencii. Myslím si, že máme na to predpoklady a našich občanov v žiadnom prípade nechceme sklamať.

Z histórie peňažníckej žurnalistiky

Slovenské peňažníctvo malo od samého začiatku veľmi pozitívny vzťah k tomu druhu tlače, ktorá sa usilovala osvetovo pôsobiť na obyvateľov Slovenska. Dá sa to vysvetliť jednak tým, že slovenské peňažníctvo i slovenská tlač sledovali v odlišných rovinách rovnaké ciele, jednak mnohí zakladatelia slovenského peňažníctva aktívne pôsobili aj v slovenskej tlači. Neraz aj ako redaktori. Časť vtedajšej inteligencie najmä z radov učiteľov, farárov i peňažníkov bola nositeľmi a súčasne aj prebojúvateľmi túžby po národnej a sociálnej slobode a v činorodej spolupráci ju všemožne obohacovali najrozličnejšími črtami aktívneho pôsobenia medzi ľudom. Hodnotenie tejto činnosti sa zachovalo v našej literatúre v dobovej tlači.

Dr. Fraňo Rutkay v knihe „Daniel Lichard" napísal, že drobné slovenské peňažné ústavy mali „nahrádzať" aj pôsobenie poslancov a udržiavať pri živote národné hnutie po likvidácii našich kultúrnych ústavov". Ján Cablk zasa charakterizoval činnosť slovenských peňažných ústavov v ich začiatkoch takto: „Kultúrne pohyby vychodili neraz zo slovenských peňažných ústavov. Zriaďovali divadlá a vychádzky. Tu sa sprostredkovalo predplácanie slovenských časopisov a keď ich pošta odoprela doručovať, okolo nich zoskupení jednotlivci roznášali ich do blízkeho i vzdialenejšieho okolia. Nejedna slovenská verejná knižnica sa uskutočnila alebo začala sa pomocou slovenského peňažného ústavu. V banke sa vydržiavali politické, národné aj spoločenské, ba rodinné porady. Bola to stála konzulárna služba. Tu sa spracovali apeláty a žaloby aj proti nesprávnemu popisu voličov, aby sa odčinila krivda, hoci – táto námaha – podľa vtedajšieho systému bola márna". Ľudovít Štúr uverejnil v Slovenských národných novinách seriál úvodníkov pod názvom „Dobročinné ústavy". V nich hodnotil jednotky slovenského peňažníctva najmä z hľadiska ich boja proti úžere a národnej zaostalosti. V rovnakom duchu pôsobili štúrovci aj v Pešťbudínskych vedomostiach a v Lichardovom kalendári „Domová pokladnica". Dr. Július Markovič zdôraznil vznik Ľudovej banky takto: „Počas volebných bojov sa každý presvedčil, ako veľmi vplývali na voličstvo peňažné ústavy a jednotliví úžerníci, ktorí hrozením vypovedania požičiek nútili slovenských voličov hlasovať proti ich presvedčeniu. Je preto potrebné založiť v Novom Meste nad Váhom slovenský peňažný ústav, aby ľud chránil pred úžerníkmi, aby dostal lacný úver, aby sa hospodársky zveľadil a vymanil zo sociálnej biedy, aby v budúcnosti nemohli veritelia robiť nátlak a násilie na jeho svedomie a presvedčenie".

V slovenskom bankovníctve vyrástli mnohí pracovníci, ktorí popri svojej bankovej činnosti sa venovali aj redigovaniu časopisov. Tak napr. Andrej Černiansky bankovník z Martina redigoval časopis Rarášek (1970–75) a Veselé noviny (1877). Spolu s ďalším bankovníkom A. Halašom redigoval „Veselé listy". Valér Kubány redigoval „Veselé noviny" a Karol Stiasny z Tatra banky bol redaktorom „Slovenského sokola" (1905–1906), „Slovenského denníka" a „Amerikánsko-slovenských novín" (1911) a od roku 1912 do r. 1920 vydával „Oravské noviny". Na čele „Národných novín" stál ďalší pracovník banky, a to Ivan Thurzo. „Hospodárske noviny" a „Kupecký a priemyselný obzor" redigoval Peter Kompiš. „Ľudové novi72-ny" založil a redigoval Anton Bielek, pracovník Tatra banky. Miloš Pietor, pracovník Martinskej sporiteľne redigoval časopis „Národný hlásnik". Neskôr túto funkciu prevzal Jozef Gregor-Tajovský. Riaditeľ Úverovej banky v Trstenej a neskôr Ľudovej banky v Námestove redigoval časopis „Naša Orava", „Ľudové noviny" a „Slovenský týždenník". Fedor Jesenský spracoval prvý a jediný „Slovenský kompas".

Prvý slovenský peňažnícky časopis začal vychádzať 1. 1. 1909. Volal sa „Slovenský peňažník". Redigoval ho V. Pauliny a F. Jesenský. Počas prvej svetovej vojny prestal vychádzať a svoje pôsobenie obnovil až 1. 1. 1920. Vychádzal dva roky. Redigoval ho V. Kubányi. Časopis prišiel s podnetom založiť na Slovensku Združenie bankového úradníctva, a aby sa uskutočnilo penzijné poistenie úradníkov peňažných ústavov, aby sa systematicky šírili ich odborné vedomosti, bezplatne sa sprostredkovala práca a inicioval aj iné pozoruhodné námety. V zásade sa venoval predovšetkým finančným otázkam, publikoval správy o pohybe peňažných vkladov, krátke informácie o priemysle a obchode a o burzách. Slovenský peňažník prestal vychádzať v roku 1922. Zdá sa, že na príčine neboli iba finančné problémy, ale aj nedostatočný záujem zo strany pracovníkov peňažníctva. V tom čase bolo na Slovensku vyše poltisíca bankovníkov. Pravda, mnohí boli maďarskej a čiastočne nemeckej národnosti.

V roku 1929 začal vychádzať druhý bankový a prvý podnikový časopis. Volal sa „Správy Tatra banky". Vychádzal tri roky a zanikol bez udania príčiny. Pracovníci Tatra banky ho dostávali zadarmo. Štruktúra jednotlivých čísel bola vždy rovnaká. V prvej časti sa uvádzali dôležité informácie z národohospodárskeho, ale najmä z peňažníckeho života. V druhej polovici boli odborné správy vnútrobankového charakteru. V tretej

osobné správy a vo štvrtej boli výkazy, štatistiky a bilancie. V časopise sa zachovali cenné informácie o vzniku Tatra banky a o jej pôsobení.

Aj druhý paňažnícky časopis mal podnikový charakter. Vydávala ho Mestská sporiteľňa v Bratislave. Volal sa: „Sporiteľničná služba". Začal vychádzať v roku 1937. Jeho charakteristikou bolo, že sa zameriaval na propagáciu sporenia. V r. 1940 ho prevzal Zväz slovenských sporiteľní a vydával ho pre všetky sporiteľne na Slovensku. Najskôr ho redigoval Dr. Martin Tatara, potom Karol Kurhajec. Zodpovedným redaktorom bol Ľudovít Kočiš. Zaujímavé je, že v tomto časopise uverejnili svoje príspevky autori s vyšším postavením. Napr. Pružinský, Karvaš, Fundárek, Tvarožek, Rosa a iní. Spomenúť treba aj pracovníka bratislavskej sporiteľne Karola Izsakoviča (Karola Podolinského), ktorý bol vynikajúcim propagátorom a prekladateľom klasickej literatúry z ruského jazyka. Bol súčasne častým hosťom na stránkach tohto časopisu.

Úroveň týchto dvoch časopisov sa v nijakom ohľade nemohla porovnať so Slovenským peňažníkom, ktorý mal v mnohých smeroch prepracovanú cieľavedomú a najmä odvážnu koncepciu.

Ďalší časopis slovenských bankovníkov vznikol až po druhej svetovej vojne. Jeho kolískou bola Slovenská banka v Bratislave a založili ho mladí pracovníci tejto banky. Stalo sa tak na oslavu ukončenia vojnových útrap a ako prejav nespokojnosti s nahromadenými sociálnymi problémami. Najskôr vychádzal nepravidelne a jeho úlohou bolo iba informovať o aktuálnych otázkach. Charakter časopisu dostal až v máji 1946. Zakladatelia ho nazvali „Sami sebe". Mala to byť výzva i program. Zahŕňal v sebe charakteristiku snáh mladých bankovníkov i spôsob akým dosiahnuť realizáciu týchto snáh. Chceli sa spoliehať iba na seba (redakčne i finančne). Časopis redigoval Rudo Návrat s úzkym okruhom spolupracovníkov. Vedenie banky mu nepodalo pomocnú ruku. Pokladalo ho za prejav rojčenia mladých pracovníkov banky. Časopis si však čoskoro získal priaznivcov najmä vo filiálkach tejto banky. Zvyšoval svoju úroveň, a to obsahovú i grafickú. Mal dostatok vlastných prostriedkov, aby získal vynikajúceho grafika Viliama Weiskopfa, s pomocou ktorého sa podarilo vtlačiť svojim číslam bankový charakter. Aj dnes si myslím, že úroveň vtedajšej grafickej úpravy bola výborná.

Prvú vážnu zmenu v živote „Sami sebe" spôsobila koncentrácia slovenského bankovníctva. V r. 1949 sa časopis premenoval na „Hlas banky". Došlo totiž k zmene jeho koncepcie, periodicity i zodpovednosti za finančné hospodárenie. Majiteľom a vydavateľom sa stalo vedenie banky a odborová organizácia a ony prevzali aj zodpovednosť za krytie nákladov spojených s vydávaním časopisu. Váha i obľúbenosť sa sústavne zvyšovali a dosiahli vrchol v Štátnej banke čs. (r. 1950). Začal vychádzať týždenne, čo znamenalo podstatne prebíbiť organizáciu redakčnej práce, zintenzívniť účasť redakčnej rady a redakčných krúžkov na formovaní jeho profilu, a to aj uplatnením tematických plánov. Názov časopisu vystihoval jeho poslanie – stať sa pravdivým hlasom banky. Jeho veľkým kladom bolo, že bol hlasom pracovníkov i vedenia banky. Dosiahol to tým, že organizoval diskusie na aktuálne témy. Uverejňoval podnetné a kritické príspevky najmä z pobočiek a súčasne zabezpečoval ohlasy z riadiacich zložiek.

Rok 1956 predstavuje najdôležitejší medzník v dovtedajšom živote tohto časopisu. Vedenie Štátnej banky čs. si všimlo mobilizačné pôsobenie Hlasu banky, a to aj v českých pobočkách, a rozhodlo, že bude vychádzať jeden celoústavný časopis. Zlúči sa teda slovenský Hlas banky a český Za socialistickou banku. Tieto dva časopisy však mali úplne odlišnú koncepciu. Pokiaľ pražský časopis bol povačšine „hlasom" ústredia banky, slovenský časopis sa opieral o prispievateľov z pobočiek. Vedenie banky schválilo našu koncepciu a vyslovilo takúto zásadu: „Hlas banky se nesmí stát prostředkem, kterým by ústředí jen jinou, méně oficiální formou, vydávalo své pokyny". Aparát ústredia toto zásadné rozhodnutie síce zo začiatku rešpektoval, no postupne dochádzalo k obmedzovaniu podnetných a najmä kritických príspevkov z výkonných zložiek a začali ich nahradzovať odborné úvahy a v zaobalenej forme direktívne úpravy. Slovenská redakcia vypracovala „Organizačný štatút Hlasu banky", ktorý schválila banková správa. V ňom sa vymedzili úlohy časopisu, jeho náplň a štruktúra, ale aj organizácia redakčnej práce, čiže metódy získavania a schvaľovania príspevkov. To na nejaký čas oddialilo realizáciu zámerov aparátu ústredia, no definitívne ju nezmarilo. Časopis sa čoraz očividnejšie stával politicko-odborným orgánom vedenia banky, resp. jeho aparátu. Takáto veľmi cieľavedome presadzovaná zmena koncepcie znamenala postupné vzďalovanie sa od pôvodných predstáv, s ktorými slovenská redakcia vstupovala do spoločného časopisu. V atmosfére normalizácie nebolo dosť odvahy postaviť sa proti týmto tendenciám. Slovenská redakcia sa začala obzerať po nových možnostiach svojej angažovanosti. To sa mohlo stať iba v takej oblasti, ktorá nepodliehala súhlasu a úpravám aparátu ústredia.

Pri realizácii tohto svojho zámeru sa stretla s veľkým porozumením a podporou pracovníkov výkonných zložiek i vedenia hlavného ústavu ŠBČS v Bratislave. Najvydarenejšou a najdôležitejšou akciou bol výskum histórie peňažníctva na Slovensku. Za aktívnej účasti pracovníkov z pobočiek sa podarilo sústrediť veľmi cennú faktografiu. Pracovníci banky Ing. Štefan Horváth a Ján Valach aj z nej čerpali pri napísaní trilógie: „Peňažníctvo na Slovensku", a to od jeho vzniku až do r. 1950, čiže do vzniku Štátnej banky čs. Táto faktografia sa využila aj na zorganizovanie putovnej výstavy „Pokrokové tradície slovenského peňažníctva", ktorá prešla všetkými okresnými mestami Slovenska. Začalo sa s kultivovaním bankového jazyka. Pravidelne vychádzali „Poznámky k bankovému jazyku" a ich zhrnutie sa vydalo v troch brožúrkach. Redakcia pomáhala svojim prispievateľom, aby sa presadzovali aj v externých masových komunikačných prostriedkoch a odvážne sa pustila do presadzovania sociálnej funkcie časopisu tak, ako to robila kedysi pri vzniku Sami sebe. Nech boli tieto a ďalšie iniciatívne podujatia akokoľvek dôležité, znamenali už ústup. Ukázalo sa, že rana, ktorú spôsobilo to, že Hlas banky prevzal Za socialistickou banku, sa nezahojila. Bolo ju možné zmazať iba tým, že časopis Štátnej banky čs. sa znova vráti do Prahy, do ústredia ŠBČS.

A to sa aj stalo! V roku 1990 prestal vychádzať Hlas banky. Mal za sebou 45 ročníkov. Bol jedným z najstarších bankových časopisov v Európe. Staršia bola azda iba „The Old Lady", ktorú vydávala Bank of England. V rozlúčkovom čísle sa uverejnili rozpačité hodnotenia, pochvaly a aj sľuby, ktoré sa nikdy nesplnili. Prvé číslo „nového" časopisu Československé banky vyšlo bez dátumu jeho vydania a najmä bez udania ročníka. Historik raz bude konštatovať, že vznikol nový časopis. Hlas banky nie je jeho predchodcom a 43 rokov jeho služieb banke a jej pracovníkom sa „vyzmizikovalo". Hlas banky teda vlastne patrí iba do histórie bankových časopisov na Slovensku. A na okraj jeho pôsobenia bude treba dodať, že jeho iniciatíva a odvaha ochabli v období, keď mal zohrať svoju životnú úlohu. Mal pružne, pohotovo, ale najmä pravdivo aspoň informovať o všetkom, čo sa dialo v Štátnej banke čs. v období pripravovaného rozchodu českých a slovenských bankovníkov.

Rudo Návrat, Bratislava

KELCOM INTERNATIONAL

B R A T I S L A V A

Elektronické zabezpečovacie systémy

Prezident Firmy K E L C O M International

želá

v mene svojich spolupracovníkov

všetkým zákazníkom veľa úspechov v roku 1993

a teší sa na spoluprácu.

Zastúpenie na Slovensku:

mesto	Meno	Telefón	Fax
KELCOM BRATISLAVA	p. Vavro, prezident	07/68478	69394
KELCOM Senica	p. Břicháč	082/5340	082/5340
KELCOM Topoľčany	Ing. Kováčik	0815/27252	0815/27252
KELCOM Nové Zámky	p. Palacka	0817/24530	0817/24530
KELCOM Banská Bystrica	RNDr. Kontšek	088/54640	088/25712
KELCOM Nová Dubnica	Ing. Dzurko	0827/23445	0827/23445
KELCOM Liptovský Mikuláš	Ing. Kružliak	0849/4010,	4012,4011
KELCOM Poprad	p. Timko	092/22633	092/22887
KELCOM Prešov	p. Palgut	091/33778	091/905009

Zastúpenie v Čechách:

Mesto	Meno	Telefón	Fax
KELCOM Hradec Králové	Ing. Moravec	049/27121-3	27108
KELCOM Domažlice	p. Karban	0189/4533	4533
KELCOM Ostrava	p. Král	06951850	51850
KELCOM Pardubice	p. Widenský	040/46837	
KELCOM Poděbrady	p. Fikarová	0324/2967	4945
KELCOM Plzeň	p. Pejrimovský	019/444898	49191
KELCOM Praha	Ing. Budka	02/530809	272170
KELCOM Praha	p. Linková	02/554354	554354
KELCOM Praha	p. Rott	02/7820236	780236
KELCOM Praha	p.Růžička	02/734451-9	4298271
KELCOM Teplice	Ing. Pašek	0417/24486	24486
KELCOM Třebíč	JUDr. Hudcová	0618/22382-4	22385
KELCOM Trutnov	Ing.Pitrman	0436/22346	
KELCOM Vodňany	p. Chan	2342/905974	905336

Zastúpenie firmy KELCOM International na Slovensku a v Čechách

Ide o vynález, objav alebo výmysel?

Dr. František Vencovský vyslovil v úvodníku časopisu Československé banky (č.21/92) požiadavku zaplniť biele miesta v ekonomickom vzdelaní. V tejto súvislosti upriamil pozornosť čitateľov aj na problematiku peňazí, pričom svoju požiadavku adresoval predovšetkým do radov mladej generácie. Teda aj tých pracovníkov, ktorí teraz nastupujú do služieb nášho bankovníctva.

Námet Dr. Vencovského je správny a stále aktuálny. Hlas banky už v šesťdesiatych rokoch prišiel v podstate s rovnakou myšlienkou a na jej realizáciu zorganizoval cyklus príspevkov, v ktorých sa rozoberala aj problematika peňazí. V plnom rozsahu treba súhlasiť s jeho tvrdením, že nedostatočná je aj znalosť názorov predných ekonómov s tým, že sa im naozaj venuje malá pozornosť.

Nám však ide teraz o čosi iné. Dr. Vencovský cituje odpoveď Honoré de Balzaca na otázku, ktoré vynálezy ľudstva pokladá za najdôležitejšie. Podľa Balzaca to mali byť popri písme aj peniaze. A tak autor spomínaného úvodníka pripomenul ďalšiu zaujímavú otázku: „Ako to vlastne bolo so vznikom peňazí"?

V tomto smere panuje v Čechách i na Slovensku veľká nejednotnosť. Kedysi dávno som na ňu v časopisoch i na rôznych besedách poukázal. Nevyvolal som nijaký osobitý ohlas, hoci sa s ňou stretávame aj v odbornej literatúre alebo aj v textoch učebnicového charakteru. Napríklad vysokoškolský profesor Dr. Rudolf Briška vo svojich skriptách pre VŠE napísal, že peniaze vynašli ľudia. Profesor finančného práva na PFKU v Prahe Dr.CR.Ing. Bedřich Spáčil v knihe „ Česká měna" (Orbis, Praha, 1973) sa v tejto súvislosti rozhodol použiť pojem vynález i objav. V doslove k Olbrachtovej knihe „Biblické príbehy" spisovateľka Jaroslava Blažková píše, že „každý predmet ktorého sa dotkneme bol pôvodne vynálezom" a medzi tie predmety zaradila rovnako ako Balzac aj peniaze. Najnovšie týždenník „Extra S" (napr. v č. 49/92) obohatil tento terminologický rébus tým, že peniaze ľudia vymysleli. Táto nejednotnosť nie je charakteristická iba pre nás. Ovládla aj zahraničnú publicistiku. Bolo by hádam záslužné, keby práve bankovníci pokúsili vniesť do tejto problematiky jasno. Vychádzať by sa mohlo z tejto úvahy, ktorá si nenárokuje na punc neomylnosti. Chce byť iba podnetom na zamyslenie.

Predovšetkým by som chcel hneď na začiatku vysloviť názor, že peniaze nik nevynašiel, neobjavil, ani nevymyslel. História a ani ekonomická veda zatiaľ nepredložila dôkazy, ktoré by vyvracali tento názor.

Slová vynájsť - vynález priraďujeme k takej činnosti a výtvorom, keď človek na základe predtým už objavených javov a zákonov zostrojí či zostaví také zariadenie, v ktorom sa tieto javy a zákony využijú na praktické účely (parný stroj, žiarovka a pod.). Vynálezy teda neexistujú nezávisle od človeka, lebo sú výsledkom jeho práce, jeho teoretickej i praktickej činnosti. Peniaze predsa nikto nezostrojil ako výsledok svojho experimentovania a potom ich ponúkol ľudstvu s tým, aby mu slúžili.

Slová objav - objaviť sa vzťahujú na takú činnosť človeka, ktorou sa na istom stupni civilizácie zistí existencia takého javu, ktorý civilizované ľudstvo zatiaľ nepoznalo. Ten jav existoval nezávisle od vedomia ľudí (napr. objavenie Ameriky a pod.). Keďže peniaze nejestvovali už pred ich „objavením", nebolo teda možné ich objaviť.

Slová výmysel - vymyslieť sú viacvýznamové. V našom prípade by sme výmysel mohli pokladať za tvorivý výtvor dobre premyslený a vyšpekulovaný. A vymyslieť zase možno v súlade so slovom výmysel hodnotiť ako myšlienkovú činnosť, čiže v mysli čosi také vytvoriť, čo sa začalo volať peniaze a pôsobilo ako všeobecný ekvivalent.

My však vieme, že to tak nebolo. Pri voľbe veci, resp. predmetu, ktorý sa mal stať peniazmi, bolo pozoruhodné to, že o tom nerozhodovali králi, panovníci a ani parlamenty či iné inštitúcie alebo jednotlivci. Ani ľudia si ich nevybrali, resp. nezvolili, nedohodli sa, že ich budú prijímať ako ekvivalent. Peniaze nemali na začiatku dohovorenú alebo uzákonenú existenciu, ako sa domnieval Aristoteles. Naopak, v tvrdom a veky trvajúcom peňažnom zápolení museli najskôr rôzne predmety, ktoré sa uchádzali o česť stať sa všeobecným ekvivalentom, presvedčiť ľudí o svojej hodnote a schopnosti plniť jeho funkcie. Ľudia iba v každodennom styku (pri výmene) preverovali túto ich schopnosť, upravovali ich vzhľad a prehlbovali a rozširovali ich funkcie.

Vznik peňazí možno pokladať za spontánny jav, ktorý sa rozvíjal ako nevyhnutná súčasť tovarovej výmeny. Potvrdzuje to aj profesor Dr. Karel Engliš, ktorý v príručke „Národní hospodářství" (1924) uvádza, že peniaze "vyrostly ze samočinné směny, jako jeden z volně směnovaných statků". Viceguvernér Národnej banky Slovenska Marián Tkáč zasa vo svojej publikácii „Národ bez peňazí" (Bradlo,1991) cituje Adama Smitha, ktorý v 18. storočí zistil, že „peniaze nie sú vynálezom nejakého ducha, ani výsledkom dohody medzi ľuďmi, ani výtvorom štátu, ale výsledkom prirodzeného vývoja".

Azda sa nájdu aj takí, čo problém nejednotnosti v charakteristike vzniku peňazí presunú do kompetencie jazykovedy. Nedomnievam sa, že majú pravdu. Veď v nej vlastne ani nejde o nesprávny výraz. Slovesá vynájsť, objaviť i vymyslieť sú bezpochyby úplne správne. Nesprávny je iba ich výber pri zaradení do peňažného kontextu. Nesmieme zabudnúť, že jazyk je iba vtedy bohatý, keď má pre každý pojem výstižný výraz. Odchýlky od tejto zásady spôsobujú azda aj nedostatky slovnej zásoby, ale najmä chyby v logike myslenia. Kultúru jazyka treba rozvíjať v tom smere, aby každý pojem mal svoje pomenovanie v správnom výraze. V termíne. Lenže, od termínu by sme mali požadovať iba to, aby sa stal čirym pomenovaním pojmu, ale aby bol takým pomenovaním, ktoré s maximálnou presnosťou odráža obsah pojmu. A z tohto hľadiska, by sme mali pristúpiť aj k otázke či ľudia peniaze vynašli, objavili alebo vymysleli, resp. či peniaze jednoducho vznikli.

Touto úvahou som sa usiloval rozšíriť požiadavku Dr. Františka Vencovského aj na oblasť zvyšovania kultúry bankového jazyka. Poznatky vedecké, teoretické i praktické by sme mali dokázať správne pomenovať, nazývať ich správnym menom. Čím dôkladnejšie problematiku študujeme, skúmame a hodnotíme, čím viac o nej získame poznatkov, tým presnejšie a úplnejšie sa o nich môžeme a máme vyjadriť a to aj upevnením logiky v našom vyjadrovaní. Základnými vlastnosťami bankového štýlu by mali byť: jazykovo disciplinované vyjadrovanie, vecnosť, jednoznačnosť a dodržiavanie väzby s nocionálnosťou.

RN

Obsah:

Dozrel čas pre BIATEC ■ Bude medzi bankármi dosť talentov? ■ VÚB na prahu roka 1993 ■ PENIAZE: Faites vos jeux ■ Nová emisná banka — emisia nových peňazí ■ Vzdelávaním za rozvoj bankovníctva ■ Predstavujeme jednu z najväčších slovenských bánk ■ Začiatky samostatnej meny na Slovensku, BIATEC a mince ■ Vychovávame odborníkov ■ ING BANK na Slovensku zostáva ■ Pozvánka do Kremnickej mincovne ■ Tatra banka, a. s., po druhom roku činnosti ■ Stavebné sporenie — novinka na našom trhu ■ Aktivity Slovenskej záručnej banky ■ Jedinečnosť medzibankového clearingu ■ Slovenská poisťovňa, a. s., Váš partner — Vaša istota ■ Z histórie peňažníckej žurnalistiky ■ Ide o vynález, objav alebo výmysel?

Vážení čitatelia,

v prípade, že Vás časopis BIATEC zaujal a chceli by ste ho odoberať, prosíme Vás zašlite objednávku na rok 1993 do 15. II. 1993 na adresu: Národná banka Slovenska, Redakcia časopisu BIATEC, Štúrova 2, 818 54 Bratislava.

OBJEDNÁVKA

Meno (organizácia): .....

Ulica: .....

Mesto: .....

PSČ: ..... **Počet kusov:** .....

HÁTE TO OVEĽA JEDNODUCHŠIE AKO ŤAHAŤ SPÄTKY ÚVEROV OD KLIENTELY...

BIATEC

odborný bankový časopis

Január 1993

Vydavateľ:
Národná banka Slovenska

Redakcia:
Mgr. Soňa Babincová (šéfredaktorka), Katarína Krošláková, výtvarná redaktorka

Adresa redakcie:
Národná banka Slovenska
redakcia BIATEC
Štúrova 2
818 54 Bratislava

Bežný účet NBS Bratislava
916-67288-002/0720

Tlačí:
VORX
Iljušinova 2
Bratislava

Termín zadania rukopisov: 7. 1. 93
Dátum vydania: 15. 1. 93

Podávanie novinových zásielok povolené RPP Bratislava – Pošta 12
č. j. 52-XII-92
zo dňa 9. 12. 1992

Registračné číslo:
MK SR 698/92

defensor

Bezpečnostná technológia

Dodávatelia najväčších európskych bánk

TONALI

Technológia vstupov

Kontaktné adresy pre Vás:

Výrobný závod U cihelny 6
664 91 Ivančice
Tel.: 0502/921426
Tel. a fax: 0502/921462

Obchodné oddelenie, Křenová 40
602 00 Brno
Tel.: 05/335744, kl. 50, 51, 52, 65
Tel. a fax: 335297

PROFESIONÁLNE SLUŽBY V OBLASTI FINANČNÉHO PORADENSTVA

PORADENSTVO A POMOC

- pri zmenách vlastníckych vzťahov (fúzie, delenie, kúpa podniku)
- pri vypracovaní finančných projektov riešiacich zmeny vlastníckych vzťahov
- pri sprostredkovaní partnera z tuzemska alebo zo zahraničia
- pri odporúčaní optimálnej formy financovania a zabezpečenia kapitálu.

TRHOVÉ OCENENIE A HODNOTENIE MAJETKU

- pri vklade majetku do spoločného podniku
- pri zmene vlastníckych vzťahov
- pre potreby realizácie záložného práva

ŠPECIALIZOVANÉ SLUŽBY

VYPRACOVANIE FINANČNÝCH PROJEKTOV:
- pri zmenách vlastníckych vzťahov, fúziach, delení, kúpe
- pri reštrukturalizácii firiem
- pri zakladaní obchodných spoločností, joint ventures a pod., finančné analýzy firiem

SLUŽBY REALITNEJ SPOLOČNOSTI VÚB, spol. s r. o.

- sprostredkovanie kúpy, predaja, nájmu a ocenenia nehnuteľností

RÁTAJTE S NAMI

Všeobecná úverová banka, a. s.
divízia investičného bankovníctva
nám. SNP 19, 818 56 Bratislava

Informácie na tel. č. 07/319 3082-5, 319 3090, fax 07/319 3072